

การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

THE DEVELOPMENT OF GREEN SPACE POM PRAP SATTRU PHAI
DISTRICT BANGKOK

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559

KMITL-2016-ED-M-221-111

การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

THE DEVELOPMENT OF GREEN SPACE POM PRAP SATTRU PHAI
DISTRICT BANGKOK

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2559
KMITL-2016-ED-M-221-111

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE DEVELOPMENT OF GREEN SPACE POM PRAP SATTRU PHAI
DISTRICT BANGKOK

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2016

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

KMITL-2016-ED-M-221-111

COPYRIGHT 2016

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
The Development of Green Space Pom Prap Sattru Phai
District. Bangkok

นักศึกษา

นายชิตชนุ สุวรรณแพทย์

รหัสประจำตัว

54630505

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
รศ.สุรศักดิ์ กังขา	
ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร	
รศ.สมพล ดำรงเสถียร	
รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล	
รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ

25 กรกฎาคม 2559 เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มะโน)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 29 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กรุงเทพมหานคร

นักศึกษา

นายชิตชน สุวรรณแพทย์

รหัสประจำตัว 5

4630505

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรม

พ.ศ. 255

9

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและพื้นที่สีเขียวในชุมชน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี ในชุมชนเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและสังเกต ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจสังเกตโดยทำการสำรวจภาคสนามในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย มีขนาดพื้นที่ 1.931 ตร.กม. มีจำนวน 5 แขวง ใช้แบบสอบถามในการสำรวจ 150 ชุด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอธิบาย

ผลการสำรวจพบว่า ภายในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็นเขตที่มีประชากรต่อพื้นที่หนาแน่นที่สุดเมื่อเทียบกับพื้นที่เขตอื่นๆในกรุงเทพมหานคร และมีความหลากหลายทางด้านกิจกรรม แต่พบว่าภายในเขตยังประสบปัญหาขาดพื้นที่สีเขียวเพื่อรองรับกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เขต ประชาชนภายในเขตยังต้องออกไปใช้พื้นที่สีเขียวอื่นนอกเขต จากสภาพปัญหาที่สำรวจพบ จึงนำมาสู่การเสนอแนวทางเพื่อจัดสรรให้เกิดพื้นที่สีเขียวขึ้นภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อรองรับกับความต้องการของประชาชนภายในเขต ให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเสริมสร้างสภาวะที่ดีทางด้านร่างกายและจิตใจของประชาชนภายในเขต และเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตอื่นภายในกรุงเทพมหานครต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่ออ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	The development of green space Pom Prap Sattru Phai district Bangkok
Student	Mr. Chitsanu Suwannapat
Student ID.	54630505
Degree	Master of Industrial Education
Program	Architecture
Year	2016
Thesis Advisor	Associate Professor Dr.Pastraporn Tippayasothorn

ABSTRACT

The research on the development of green spaces Pom Prap Sattru Phai district. Bangkok The objectives of this study were 1) to study the physical characteristics of green space in the Pom Prap Sattru Phai and green space in the community. 2) To study the relationship between green space in the community, the environment and 3) to propose the development of green spaces for the environment, good community Pom Prap Sattru Phai district. It is a survey research and observation. The survey instrument was observed by field surveys in the area of Pom Prap Sattru Phai. An area of 1.931 square kilometers with a total of five District 150 sets of questionnaires in the survey and analyzed the data,

The survey found. Within the area of Pom Prap Sattru Phai This area is the most densely populated area compared to other areas in Bangkok. And a variety of activities. But the inside is experiencing a lack of green space to accommodate the needs of people in the area. People in the area still need to use the green space outside the area. The problem was discovered, leading to the proposal to allocate a green space within Pom Prap Sattru Phai district. To accommodate the needs of the people within the area. A green space for recreation, enhance good physical and mental condition of the people inside. And the development of green spaces in the area within the next Bangkok.

กิตติกรรมประกาศ

การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดีจากความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาและแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาดอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้ทำให้งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง รวมถึงขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ.สุรศักดิ์ กังขาว รศ.สมพล ดำรงเสถียร รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร และ รศ.ดร. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ที่ได้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจเครื่องมือวิจัย ขอขอบพระคุณ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร, ผศ.ดร.จตุรงค์ เสาหะเพ็ญแสง อาจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ผศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ และ ผศ.ดร. ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงสี อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย รวมทั้งผู้นำชุมชนในชุมชนป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ที่ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประชาชนในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ผู้ประกอบการร้านค้า ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่น้อง ทุกคนและเพื่อนๆทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือทุกอย่างเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการเป็นนักศึกษาสถาบันนี้

ชิตชนู สุวรรณแพทย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	2
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตงานวิจัย.....	7
1.5 นิยามศัพท์ เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ความหมายและความสำคัญของพื้นที่สีเขียว.....	9
2.2 สิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการทำงาน.....	9
2.3 การรับรู้และการส่งเสริมคุณค่าสิ่งแวดล้อมในบริเวณอาคารและชุมชน.....	11
2.4 การจัดการพื้นที่สีเขียวในสิ่งแวดล้อมอาคารสำนักงานและพื้นที่สีเขียวในชุมชน.....	14
2.5 สำนักงานในกรุงเทพมหานคร.....	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	26
3.1 พื้นที่ศึกษา.....	26
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	28
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	29
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	31
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกต.....	32
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม.....	35
4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต่อ IV ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	43
5.1 สรุปผลการวิจัย	43
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	45
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	61
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา.....	62
ข หนังสือผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	64
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
ประวัติผู้เขียน.....	76

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อVอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	การจำแนกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....36
4.2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....37
4.3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร.....39

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 แสดงการแบ่งเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร.....	26
3.2 แสดงพื้นที่แบ่งเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	27
3.3 แสดงตำแหน่งของสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	28
3.4 แสดงภาพถ่ายทางอากาศบริเวณสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	28
3.5 แสดงการวางแผนประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	29
4.1 แสดงลักษณะพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร.....	32
4.2 แสดงสภาพปัจจุบันในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	33
4.3 แสดงลักษณะเส้นทางสัญจรทางรถและทางเรือภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	33
4.4 แสดงสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	34
4.5 แสดงลักษณะการใช้พื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	35
5.1 แสดงการวิเคราะห์การวางผังแนวทางเลือกที่ 1.....	51
5.2 แสดงการวิเคราะห์การวางผังแนวทางเลือกที่ 2.....	52
5.3 แสดงการวิเคราะห์การวางผังแนวทางเลือกที่ 3.....	53
5.4 Master Plan.....	54
5.5 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริถนนจักรพรรดิพงษ์.....	55
5.6 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริถนนจักรพรรดิพงษ์.....	56
5.7 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริมคลองมหานครฝั่งทิศตะวันตก.....	57
5.8 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริมคลองมหานครฝั่งทิศตะวันออก.....	58
5.9 แสดงรายละเอียดตัวอย่างการออกแบบพื้นที่สีเขียวบริเวณป้ายรถโดยสารประจำทาง.....	59

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตัด VI อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องในทุกๆด้านทั้งทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคมประชากรเป็นแหล่งงานที่ดึงดูดให้ผู้คนจากท้องถิ่นต่างๆทั่วประเทศหลั่งไหลเข้ามาประกอบอาชีพหลากหลายประเภทหลากหลายกิจกรรมปัญหาที่ตามมาคือความแออัดของที่อยู่อาศัยประชากรหนาแน่นสาธารณูปโภคสาธารณูปการไม่เพียงพออาชญากรรมเพิ่มขึ้นการจราจรติดขัดมลภาวะเป็นพิษขยะเกลื่อนเมืองน้ำเน่าอากาศเสียเสียงดังฝุ่นละอองกระจายแทบทุกพื้นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้อาศัยในเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อนและภาวะเกาะความร้อนเป็นนโยบายที่ปฏิบัติได้ยากและมีความเป็นไปได้น้อยลงทุกทีเนื่องจากความหนาแน่นที่เพิ่มขึ้นของเมืองการเพิ่มพื้นที่สีเขียวจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งช่วยกรองมลพิษเสริมสร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรงให้คนเมืองแต่ปัญหาคือ พื้นที่สีเขียวในเมืองมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนการเข้าถึงเป็นไปได้ยากในบางพื้นที่บทบาทของพื้นที่สีเขียวบางแห่งไม่เอื้ออำนวยต่อความต้องการของผู้ใช้บริการจึงต้องมีการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมืองเพื่อช่วยให้ประชาชนคนเมืองมีทางเลือกในการพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้น (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 2552 - 2563)

ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สีเขียวในลักษณะใดก็ย่อมส่งผลดีกับสุขภาพของประชากรในชุมชน นอกจากจะช่วยดูดซับมลพิษซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงของต้นไม้ที่นับว่าจะเหลือน้อยลงไปทุกทีในตัวเมืองยังส่งผลดีต่อการดูดซับน้ำฝนเมื่อยามฝนตกและทำหน้าที่เป็นเกราะบังลมฝนและยังส่งผลดีต่อสุขภาพกายในฐานะสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับคนเมืองที่สามารถมาใช้ประโยชน์กันได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกายถีบจักรยานหรือแค่การเดินชมสวนธรรมดาก็แน่นอนว่ามีผลต่อสุขภาพจิตที่ดีตามมาโดยที่พื้นที่สีเขียวเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้โดยประชากรทั้งหมดแล้วยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้คนทุกกลุ่มสามารถมีสุขภาพที่ดีได้ถ้วนหน้าไม่แพ้กันโดยไม่ต้องเสียเงินเข้าฟิตเนส

จากผลการวิจัยสถานการณ์สุขภาพจิตประจำปีสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ภาคกลางเป็นภาคที่ประชากรมีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุดคือร้อยละ 20.6 โดยเฉพาะผู้หญิงเสี่ยงมากถึงร้อยละ 21.3 ประชากรผู้สูงอายุมากกว่า 1 ใน 4 เสี่ยงที่จะมีปัญหาสุขภาพจิตและเสี่ยงมากกว่าผู้สูงอายุในภาคอื่นๆนอกจากนี้คงต้องเผื่อระวังสถานการณ์สุขภาพจิตของประชากรในกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสโสดและกลุ่มหม้ายหย่าแยกเนื่องจากพบว่ามีความเสี่ยงที่จะมีปัญหาสุขภาพจิตสูงกว่าภาคอื่นๆหากพิจารณาตามการประกอบอาชีพ พบว่าประชากรที่ทำงานรับจ้างทั่วไปและกรรมกรเป็นกลุ่มที่เสี่ยงจะมีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆสถานการณ์สุขภาพจิตของประชากรในภาคกลางมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ผู้ป่วยด้านจิตเวชซึ่งพบว่ามีอัตราผู้ป่วยในภาพรวมสูงกว่าภาคอื่นๆโดยเฉพาะในปี 2551 ภาคกลางมีอัตราผู้ป่วยโรคจิตสูงกว่าภาคอื่นๆ (758 ต่อประชากรแสนคน)นอกจากนี้ภาคกลางยังเป็นภาคที่ได้รับการแจ้งความคดีฆาตกรรมกระทำชำเราและคดียาเสพติดสูงกว่าภาคอื่นๆ อีกทั้งยังมีอัตราการถูกฆ่าตายสูงรองจากภาคใต้เท่านั้น ซึ่งสถานการณ์ที่สอดคล้องกันต่างๆ เหล่านี้อาจจะยังทำให้ประชากรในภาคกลางมีความเสี่ยงที่จะมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาสุขภาพจิตเพิ่มสูงขึ้นอีก (โครงการรายงานสถานการณ์สุขภาพจิตประจำปี สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล)

ชีวิตของผู้คนที่ใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในช่วงเวลาของการทำงาน ใช้ชีวิตเคร่งเครียดกับการทำงาน ในสำนักงาน ห่างไกลจากพื้นที่สีเขียวที่ย่อมส่งผลดีกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีของคนใน หน่วยงาน โดยที่พื้นที่สีเขียวเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้โดยตรง และยังเป็นส่งเสริมให้ผู้คนทุกกลุ่ม สามารถมีสุขภาพที่ดีได้ถ้วนหน้าไม่แพ้กัน โดยไม่ต้องเสียเงินเข้าฟิตเนส หรือการออกกำลังกาย

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเป็นการศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อเสนอ แนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ ชุมชน ลดอาการเครียดจาก การทำงาน ส่งผลต่อสภาพจิตใจในด้านบวกแก่คนเมือง เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งยังสามารถ ประหยัดพลังงาน และลดคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ อันนำไปสู่การช่วยแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนอัน เป็นวิกฤตของโลกในยุคนปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2.1 ศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและพื้นที่สีเขียว ในชุมชน

1.2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม

1.2.3 เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีชุมชนเขตป้อมปราบศัตรู พาย

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐาน รวมถึงเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยอย่างมีหลักการ มีที่มาและสามารถอ้างอิงได้ โดยผู้วิจัยทำ การรวบรวมกรอบแนวคิด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดสำนักงานสีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการเลือกเช่า ออฟฟิศสีเขียว เป็นมิตรสิ่งแวดล้อม-งบฯไม่บานปลาย (ประชาชาติ ธุรกิจ.2551 :10)

มีการประเมินว่าอาคารในเมืองใหญ่ๆ ปล่อยก๊าซที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจกมากถึง 60% ของก๊าซ ที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจกทั้งหมด ในกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่อาคารสำนักงานที่มีผู้เช่า แล้วกว่า 7 ล้าน ตร.ม. ผู้ครอบครองพื้นที่อาคารสำนักงานจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของ ชุมชนเมือง กทม.

มาร์คัส เบอร์เทนฮอว์ ผู้อำนวยการฝ่ายตัวแทนนายหน้า บริษัท ไนท์แฟรงค์ ชาร์เตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ระบุว่า ผู้เช่าพื้นที่อาคารสำนักงานสามารถนำแนวทางโลกสีเขียวเป็นปัจจัยหนึ่ง ในการ พิจารณาคัดเลือกอาคารที่เหมาะสมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะได้พื้นที่ สีเขียว มากขึ้นด้วยค่านึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ท่าเลที่ตั้ง
2. การคมนาคม
3. การจัดการอาคาร
4. แสงสว่างตามธรรมชาติ
5. ระบบทำความเย็น

จะเห็นได้ว่าการเลือกพื้นที่สำนักงาน มีหลายสิ่งที่ควรคำนึงถึง ในส่วนนี้ท่านอาจปรึกษาหรือมอบหมายให้มืออาชีพเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้สามารถเลือกพื้นที่สำนักงานที่ตรงกับเป้าหมายทางธุรกิจ โดยที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อโลก (ประชาชาติธุรกิจ.2551 :10)

เมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียว

การสร้างเมืองสีเขียว ต้องอาศัยพลังทางการเมือง พลังทางธุรกิจ และพลังทางสังคม ร่วมผลักดันในทิศทางเดียวกันเป็นเสมือนพลังสามประสาน ในแต่ละช่วงเวลาพลังด้านใดด้านหนึ่งอาจเป็นด้านหลักเพื่อชักจูง ผลักดันหรือดึงดูดให้พลังส่วนอื่น ๆ เข้าร่วม แต่ความสำเร็จเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใดย่อมมาจากพลังทั้งสามส่วนนี้

พื้นที่สีเขียว 5 ประเภท

เรื่องเกี่ยวกับเมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียว อ้างอิงได้จากงานวิจัยมาตรการในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่างยั่งยืน โดยศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานวิจัยนี้ให้นิยามของ “พื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมือง” ว่าหมายถึง พื้นที่โล่งว่างในเขตเทศบาล ซึ่งมีพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลัก ได้รับการจัดการตามหลักวิชาวนวัฒนวิทยาและหลักการทางภูมิสถาปัตย์ เพื่อเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมือง อันจะทำให้ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่ร่มรื่นสวยงามและน่าอยู่ตลอดไป

เรื่องเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวยังมีรายละเอียดที่น่าสนใจเพิ่มเติมโดยแบ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ กัน คือข้อแรกพื้นที่ธรรมชาติ เป็นพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มักเป็นแหล่งรวมของระบบนิเวศที่จำเป็นต้องดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตลอดไป ส่วนใหญ่อยู่บริเวณต้นน้ำ ป่าไม้ ภูเขา

ข้อสองพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ ส่วนนี้เป็นพื้นที่สีเขียวที่ประชาชนเข้าไปใช้บริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย ขณะที่มิบทบาทเสริมสร้างทัศนียภาพที่สวยงามให้กับเมืองในรูปแบบสวนสาธารณะสวนหย่อม สนามกีฬากลางแจ้ง สนามเด็กเล่น ลานเมือง สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ และสวนสัตว์ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีพื้นที่สีเขียวในรูปแบบนี้หลายแห่ง อาทิเช่น สวนหลวง ร.9 สวนลุมพินี ศูนย์เยาวชน ลานคนเมือง ฯลฯ

ข้อสามพื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม มีคุณสมบัติเสริมสร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เพิ่มก๊าซออกซิเจน และลดอุณหภูมิความร้อนในเมือง แม้ประชาชนไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้โดยตรง แต่มีคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเสมือนปอดของชุมชนเมือง โดยรูปแบบในกรุงเทพมหานครได้แก่สวนในบ้าน พื้นที่สีเขียวในโรงเรียน หน่วยงานราชการ ศาสนสถาน สนามกอล์ฟ

ข้อสี่พื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจร เป็นพื้นที่สีเขียวที่อยู่ในแนวเส้นทางสัญจรสาธารณะ พื้นที่นี้มีบทบาทเสริมสร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการ ได้แก่ พื้นที่ตามแนวถนน เกาะกลางถนนริมทางเดิน แนวลอยร่น ริมแม่น้ำ ลำคลอง ริมทางรถไฟ

ข้อห้าพื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน เป็นพื้นที่ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้เป็นเจ้าของได้แก่ สวนไม้ผลยืนต้น สวนป่าเศรษฐกิจ พื้นที่ว่างในบริเวณสถานประกอบการ พื้นที่สีเขียวเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อเศรษฐกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่บริเวณชานเมืองทั้งฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของ กรุงเทพมหานคร เช่น สวนผัก สวนผลไม้ ฯลฯ

เมื่อพิจารณาจากพื้นที่สีเขียวทั้ง 5 ประเภทดังกล่าวแล้ว พอมองเห็นแนวทางการสร้างเมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียวให้เกิดขึ้นได้

การบริหารเมืองกับพื้นที่สีเขียว

นอกเหนือจากสวนสาธารณะและสวนหย่อมที่กระจายอยู่ทั่วไปแล้ว การมองหาพื้นที่ในเขตชุมชนเมืองรวมทั้งกรุงเทพฯ มาสร้างพื้นที่สีเขียวนั้นมีความเป็นไปได้ เช่น การสำรวจและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่างรกร้าง พื้นที่ส่วนราชการ พื้นที่ของศาสนสถาน พื้นที่สถานศึกษา พื้นที่ลานกิจกรรมของชุมชน พื้นที่ว่างภายหลังการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พื้นที่ว่างตามอาคารบ้านเรือน และสถานประกอบการของเอกชน เป็นต้น

การร่วมแรงร่วมใจกันระหว่างผู้บริหารเมืองภาคธุรกิจ และภาคสังคม(ชุมชนในสังคม) มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เริ่มตั้งแต่แนวคิดทางการเมืองหรือแนวคิดของฝ่ายบริหารเมืองที่พัฒนาจากสวนสาธารณะในเมืองที่มีก่อกออกมาในรูปสวนกระจายเป็นหย่อม ๆ ไร่การเชื่อมต่อและรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แนวทางคือพัฒนาสู่เมืองในสวนสาธารณะ แนวคิดใหม่นี้ส่งเสริมการพัฒนาสวนสาธารณะอย่างเชื่อมโยงกัน คำนึงสร้างสรรค์การเชื่อมต่อที่วางสาธารณะต่างๆ ในเมืองเข้ากับสวนสาธารณะและ “ขึ้นรูป” พื้นที่สีเขียวประเภทต่าง ๆ และพื้นที่ใช้ประโยชน์ที่กลมกลืนให้สนับสนุนกัน เช่น ลานสวนสาธารณะ ถนน ทางจักรยาน และทางเดินเท้า แนวทางนี้มีผลให้เมืองเพิ่มความสวยงามมากขึ้นมีมิติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากสิ่งปลูกสร้างที่เป็นแลนด์มาร์คทั่วไป การบริหารเมืองกับพื้นที่สีเขียวรูปแบบนี้เรียกว่า “อุทยานวิถี” (Green ways) แนวทางพื้นฐานคือ ใช้สวนสาธารณะเป็นแกนกลาง และสร้างพื้นที่หรือเส้นทางสีเขียวให้เชื่อมร้อยสวนสาธารณะกับพื้นที่สำคัญของเมืองรวมทั้งที่โล่งว่างของเมืองเข้าด้วยกัน รูปแบบการเชื่อมโยงอุทยานวิถีมีหลากหลายรูปแบบ เช่น

อย่างแรก เส้นทางสีเขียว (Park way) ได้แก่ เครือข่ายทางเท้าทั้งในย่านที่มีคนใช้เป็นจำนวนมาก ปรับให้เป็นทางเดินที่สะดวก มีม้านั่ง ร้านขายเครื่องดื่ม ส่งเสริมกิจกรรมการพักผ่อนแบบเมืองในระหว่างทาง และในพื้นที่ที่จัดให้คนเดินเท้าต่อเนื่องในสภาพภูมิทัศน์ที่ดี อาจได้จากการปิดถนนที่มีการใช้งานน้อย หรือเส้นทางรถไฟที่เลิกใช้แล้วเป็นเส้นทางเดิน รวมถึงเส้นทางเลียบบ้านน้ำ ได้แก่ พื้นที่ริมน้ำต่างๆ

อย่างที่สอง เส้นทางเดินเชื่อมลานต่างๆ (Glaze way) ได้แก่ เส้นทางเชื่อมลานอาคารและทางเดินในกลุ่มอาคารธุรกิจและพาณิชย์ พื้นที่อย่างที่สองนี้ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น

อย่างที่สาม ทางเดินลอยฟ้า (Skyway) ได้แก่ การเชื่อมเส้นทางเดินระดับเหนือศีรษะ ทำให้การสัญจรทางเท้าสะดวกกว่าการเดินทางบนระดับบนดิน โดยให้มีภูมิทัศน์ต่อเนื่องสวยงาม

อย่างที่สี่ เส้นทางจักรยาน (Cycle way) ได้แก่ การจัดเส้นทางให้ขี่จักรยานได้อย่างสะดวกปลอดภัยและร่มรื่นในเมือง การสร้างเส้นทางจักรยานนี้ต้องประสานกับพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ เพื่อให้เส้นทางจักรยานต่อเนื่องและครอบคลุมทั่วเมืองมากขึ้น

อย่างที่ห้า พื้นที่สีเขียวของชุมชนที่สร้างสรรค์ที่ว่างหรือที่สาธารณะของชุมชนให้เป็นพื้นที่สีเขียว เช่น เชื่อมโยงพื้นที่วัด โรงเรียน เข้ากับพื้นที่สัญจรเพื่อเชื่อมต่อกับพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ ให้เป็นเส้นทางเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลยุทธ์การสรรค์สร้างพื้นที่สีเขียว

ผู้บริหารเมืองต้องนำประเด็นพื้นที่สีเขียวเป็นนโยบายสำคัญ ไม่เพียงมีแผนงานเฉพาะในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ยังต้องผนวกกับแผนงานและโครงการอื่น ๆ เสมอประเด็นที่ต้องคิดการใหญ่คือ ควรสร้างพื้นที่สีเขียวรูปแบบสวนขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นอย่างน้อยต้องสี่ทิศหรือสี่มุมเมือง โดยอาจจะเป็น 6 หรือ 8 ทิศก็ได้ตามความเหมาะสม ขนาดของสวนไม่ควรต่ำกว่า 20 ไร่ การหาพื้นที่ดังกล่าวควรสร้างสรรค์วิธีการที่ได้ผลขึ้น อันดับต่อมาคือ เร่งรัดพัฒนาสร้างสวนสาธารณะในวัด และสถานที่ราชการ ทั้งนี้พิจารณาให้สอดคล้องกับการที่หลายวัดโค่นต้นไม้เพื่อสร้างที่จอดรถทั้งเพื่อหารายได้และอำนวยความสะดวกแก่ญาติโยม รูปแบบอื่น ๆ คิดเพิ่มเติมเช่น สวนสาธารณะชุมชน สวนสาธารณะในหมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น

การสร้างสรรค์พื้นที่สีเขียวนั้น กลุ่มพลังทางการเมือง พลังทางธุรกิจ และพลังทางสังคม สามพลังนี้เมื่อประสานงานเป็นพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ในการสรรค์หาพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ความสำเร็จย่อมเกิดเร็วขึ้น ทั้งนี้ในเขตเมืองที่ดินทุกตารางนิ้วมีเจ้าของ หากนำมาใช้เป็นพื้นที่สีเขียวควรสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นร่วมกัน ทั้งแก่เจ้าของเดิม ชุมชนแวดล้อมภาคธุรกิจที่สนับสนุน ภาคบริหารเมืองหรือภาคการเมืองในกรณีเป็นพื้นที่ของเอกชน มีวิธีการเหล่านี้คือ การออกพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดิน, ซื้อที่ดิน, ขอรับบริจาคที่ดิน, ทำสัญญาแลกเปลี่ยนที่ดิน, ทำสัญญาเช่าที่ดินระยะยาว, สร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ เช่น ด้านภาษี และเงินชดเชย

กรณีเป็นพื้นที่ของหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ใช้วิธี ขอความร่วมมือโดยฝ่ายบริหารเมืองสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สีเขียวที่สมบูรณ์, ขอเข้าไปใช้ที่ดิน, การขอรับบริจาคที่ดิน เป็นต้นนอกจากนี้ใช้ผังเมืองให้เกิดประโยชน์โดยมีข้อบังคับที่สามารถปฏิบัติได้ เช่น เพิ่มพื้นที่สีเขียวบนพื้นที่นอกอาคาร เพิ่มพื้นที่สีเขียวด้านในอาคาร เช่น สวนบนหลังคา (Garden Roof) เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณช่องว่างระหว่างอาคาร เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณลานด้านหน้าอาคารห้างสรรพสินค้า เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณพื้นที่ลานจอดรถ เพิ่มพื้นที่สีเขียวในแนวเส้นทางคมนาคม และเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการแทนที่พื้นที่เดิม (urban infill) เป็นต้น

ประเด็นที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องคือการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวเพราะไม่เพียงต้องสร้างสรรค์ขึ้นหากยังต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นต้องสร้างสรรค์พัฒนาให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างฝ่ายบริหารเมือง ภาคธุรกิจและภาคสังคมในแต่ละชุมชนที่เกี่ยวข้อง ผลปรากฏจากการดำเนินการนี้ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงกลไกและหน่วยงานการบริหารเพื่อรองรับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ รวมถึงการมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องการขยายบทบาทให้สถานศึกษาและวัดในชุมชนบริเวณพื้นที่สีเขียวเข้ามามีบทบาท ในส่วนของภาคธุรกิจเน้นธุรกิจในพื้นที่บริเวณแวดล้อม กิจกรรมที่ควรทำต่อเนื่องคือการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากพื้นที่สีเขียว ซึ่งมีรูปแบบสร้างสรรค์ได้มากมายทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม กีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ เมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียว เป็นเรื่องที่ควรส่งเสริมให้เป็นกระแสเรียกร้องของสังคมผ่านไปสู่อุตสาหกรรมและภาคการบริหารเมืองในที่สุด (ชนายุส ตินารักษ์ :2556)

1.3.2 กรอบแนวคิดพิชพรรณเพื่อสิ่งแวดล้อม

พาสินี สุนากร และคณะ. 2550-2552. ผนังสีเขียว งานวิจัยในหน่วยปฏิบัติการเชี่ยวชาญเฉพาะการสร้างนวัตกรรมอาคารเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พืชพรรณมีคุณสมบัติมากมาย มนุษย์และสัตว์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากพืช การใช้พืชพรรณประกอบอาคารแต่เดิมมาเรามักนึกถึงการจัดภูมิทัศน์หรือภูมิสถาปัตยกรรม ซึ่งภูมิสถาปนิกจะทำการออกแบบภายหลังจากออกแบบอาคารเสร็จแล้ว มีที่ว่างรอบอาคารอยู่จึงนำมาจัดสวน ในขณะที่งานวางผังพื้นที่ขนาดใหญ่ร่วมกับการออกแบบภูมิทัศน์มีบทบาทสำคัญต่อการจัดวางอาคารหรือการตกแต่งภายในอาคารด้วยสวนหย่อม พืชในร่ม ทั้งนี้ วัตถุประสงค์หลักเพื่อความสวยงาม สร้างความร่มรื่นทำให้เกิดมุมมองและทัศนียภาพที่สวยงามในความเป็นจริง พืชพรรณมีคุณสมบัติและสามารถให้คุณค่าแก่มนุษย์และสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยของมนุษย์ได้มากกว่านั้นการใช้พืชพรรณภายนอกอาคารช่วยลดความร้อนจากแสงแดดที่ส่องผ่านเข้าสู่อาคาร ทั้งยังลดความร้อนจากการแผ่รังสีออกสู่อากาศภายนอกด้วยการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์มาใช้ในการสังเคราะห์แสง ส่งผลต่อปรากฏการณ์เรือนกระจกอันเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณสมบัติของพืชพรรณต่ออาคารซึ่งมนุษย์อยู่อาศัยกลับมาเริ่มคิดค้นกันใหม่ เพื่อหาวิธีที่มีประสิทธิภาพ ลดปัญหาเรื่องการดูแลรักษาและเล็งเห็นถึงประโยชน์ในด้านการนำพืชพรรณมาใช้ประกอบอาคารบ้านเมืองเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม จากจินตนาการของศิลปินวารสารอื่นๆ ด้วย เช่น การใช้พืชพรรณในระบบผนังกระจก 2 ชั้น (Double Skin Facade) แทนเกล็ดบังแดด โดย W.J.Stec (2005) พบว่าสามารถลดอุณหภูมิภายในผนังกระจก 2 ชั้นได้ดีกว่าการใช้เกล็ดบังแดดเป็นอย่างมาก การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อประโยชน์แก่มนุษย์และสภาพแวดล้อมอาจจัดเป็นหัวข้อใหญ่ดังนี้

1. พืชพรรณช่วยปรับปรุงคุณภาพอากาศ
 - 1.1 พืชลดคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศภายนอก
 - 1.2 พืชดูดซับสารพิษที่ฟุ้งกระจายในอากาศ
 - 1.3 พืชช่วยกรองฝุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. พืชพรรณลดการถ่ายเทความร้อนแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้
 - 2.1 ใช้ปกคลุมผนังทับ
 - 2.3 การใช้พืชพรรณเป็นสวนหลังคา
3. การหน่วงน้ำ และการบำบัดน้ำ
4. การทำไร่บนอาคาร
5. การลดความเครียด พักสายตาเพิ่มผลผลิตในการทำงาน

1.3.3 กรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในอาคารสู่ชุมชนสีเขียวอย่างยั่งยืน

ดร.พิมพิดา จรรย์รักษ์สกุล , P.E. LEED ®AP Vice President, Project Development บริษัท แมเนจเม้นท์ โซลูชันส์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด หนึ่งในกลุ่มบริษัทที่

ปัจจุบันเกือบทุกประเทศเริ่มให้ความสำคัญต่อการสร้างรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งทางกายภาพ สภาพสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม จะเห็นได้ว่าการพัฒนาที่เน้นการมีสภาพแวดล้อมที่ดีนำมาซึ่งการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ช่วยรักษาที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ และลดการเกิดภาวะโลกร้อน จากการสร้างความร้อนบนพื้นโลกด้วยการสร้างสิ่งปลูกสร้าง ที่ไม่ทำลายสภาพธรรมชาติ และระบบนิเวศวิทยา

การพัฒนาพื้นที่โครงการอาคารสีเขียวให้มีความเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม บนพื้นฐานของการพัฒนาไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในกระบวนการเลือกสถานที่ (Site selection) ของโครงการ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเบื้องต้น เมื่อผู้พัฒนาและผู้เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องให้ความสำคัญกับตำแหน่งของอาคารบนพื้นที่โครงการเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด เน้นการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Maximum Open Space) และออกแบบอาคารให้ลดการใช้พื้นที่ในแนวราบ รวมทั้งการจัดพื้นที่สีเขียวรอบๆ ตัวอาคารเพื่อส่งเสริมความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทางชีวภาพ

จากกรอบแนวคิดของทั้ง 3 ท่าน ว่าด้วยการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีในอาคารสำนักงาน งานวิจัยนี้จะช่วยเติมเต็มและรวบรวมปัญหาของการใช้พื้นที่สีเขียวในสำนักงาน เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาความเครียดของคนทำงานใช้พื้นที่สีเขียวในอาคารสำนักงาน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสิ่งแวดล้อม อาคารและผู้ใช้อาคารสำนักงาน

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

1.4.1 ขอบเขตของพื้นที่ที่ศึกษา

ศึกษาอาคารสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครมี 50 เขต มีเขตที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่

1. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย 27,719 คน/ตร.กม.
2. เขตสัมพันธวงศ์ 20,210 คน/ตรกม.
3. เขตดินแดง 16,098 คน/ตร.กม.
4. ธนบุรี 14,560 คน/ตร.กม.
5. ดุสิต 13,146 คน/ตร.กม.

โดยเลือกศึกษาเขตที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เนื่องจากเป็นเขตที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นที่สุดเมื่อเทียบกับขนาดของพื้นที่เขต เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของประชากรและกิจกรรมโดยรวม ซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาสภาพปัญหาในเขตพื้นที่และนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา

1.4.2 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่ป้อมปราบศัตรูพ่ายที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป ประชากรของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จัดเป็นสองประเภท คือ ผู้ตั้งถิ่นฐานเดิม อันประกอบด้วยชนชาวจีนและไทย อาศัยอยู่บริเวณแขวงป้อมปราบ วัดเทพศิรินทร์ บ้านบาตรและวัดโสมนัส และชนชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ ในสุเหร่ามหานาค แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายมีประชากรทั้งหมด 53,526 คน แยกตามแขวงดังนี้

- แขวงป้อมปราบ มีจำนวนประชากร ชาย 8,653 คน หญิง 9,133 คน รวม 17,786 คน
- แขวงวัดเทพศิรินทร์ มีจำนวนประชากร ชาย 4,072 คน หญิง 4,161 คน รวม 8,233 คน
- แขวงคลองมหานาค มีจำนวนประชากร ชาย 5,196 คน หญิง 5,854 คน รวม 11,050 คน
- แขวงบ้านบาตร มีจำนวนประชากร ชาย 4,105 คน หญิง 4,236 คน รวม 8,341 คน
- แขวงวัดโสมนัส มีจำนวนประชากร ชาย 3,915 คน หญิง 4,111 คน รวม 8,026 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

- 1.4.3.1 องค์ประกอบและลักษณะทางกายภาพของ พื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
- 1.4.3.2 รูปแบบและลักษณะของพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
- 1.4.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวในชุมชน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

1.5.2 การพัฒนาพื้นที่ หมายถึง การปรับปรุงและฟื้นฟูลักษณะทางกายภาพ และการใช้พื้นที่ในบริเวณพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

1.5.3 พฤติกรรม หมายถึง ลักษณะการกระทำที่มีต่อลักษณะทางกายภาพของ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

1.5.4 กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นกับพื้นที่จะมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ว่างในบริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.5.5 สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบบริเวณ พื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

1.5.6 บูรณาการ หมายถึง โดยรวมแล้วมีจุดร่วมกัน คือ “การบูรณาการ ” เป็นการผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่ นำมาบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือ ทำให้ดีขึ้น

1.5.7 ภูมิทัศน์ หมายถึง ความสวยงามทางกายภาพการมองเห็นของพื้นที่ มุมมอง มองออกไปมีความโล่งสบายตา มีต้นไม้ ลำธาร ธรรมชาติที่สวยงาม มีสีสันทัน และอากาศที่ให้ความรู้สึกที่สบาย ๆ ทางเดินริมถนนมีต้นไม้ให้ความร่มรื่น ไม่มีเสาไฟฟ้า สายไฟโยงไปโยงมาเกะกะสายตา อาคารโดยรอบมีความเป็นระเบียบ สภาพแวดล้อมไม่แออัด ไม่มีมลภาวะ ไม่มีป้ายโฆษณาติดประดับบังทิวทัศน์ พื้นที่ชุมชนมีที่โล่งกว้างมีสนามหญ้า มีเครื่องประดับถนน เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ศาลาที่พัก เป็นต้น ให้ความสะดวกสบายแก่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ มีสวนสาธารณะหรือ อาคารที่มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรม และมีความน่าอยู่ของชุมชน

1.5.8 พื้นที่สีเขียว หมายความว่า พื้นที่กลางแจ้ง และกึ่งกลางแจ้งที่มีขอบเขตที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนปกคลุมด้วยพืชพรรณที่ปลูกบนดินที่ซึมน้ำได้ โดยที่ดินนั้นอาจมีสิ่งปลูกสร้างหรือพื้นผิวแข็งไม่ซึมน้ำรวมอยู่หรือไม่ก็ได้ หมายถึงพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและนอกเมือง อาจเป็นพื้นที่สาธารณะหรือเอกชน ที่สาธารณชนสามารถใช้ประโยชน์ ประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวเพื่อนันทนาการ และความงามทางภูมิทัศน์ พื้นที่อรรถประโยชน์ เช่น พื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่สาธารณูปการ พื้นที่แนวกันชน พื้นที่สีเขียวในสถาบันต่างๆ พื้นที่ธรรมชาติและกึ่งธรรมชาติอันเป็นถิ่นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิต ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ชายหาด พื้นที่ริมน้ำ พื้นที่ที่เป็นริ้วสวนตามแนวเส้นทางคมนาคม ทางบก ทางน้ำ และแนวสาธารณูป การต่างๆ หรือพื้นที่อื่นๆ เช่น พื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีเขียวที่ปล่อยรกร้าง พื้นที่สีเขียวที่ถูกรบกวนสภาพธรรมชาติ และพื้นที่สีเขียวที่มีการใช้ประโยชน์
ผสมผสานกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการวิจัยการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายของกิจกรรมและองค์ประกอบต่าง ๆ มากมาย จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของพื้นที่สีเขียว
- 2.2 สิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการทำงาน
- 2.3 การรับรู้และการส่งเสริมคุณค่าสิ่งแวดล้อมในบริเวณอาคารและชุมชน
- 2.4 การจัดการพื้นที่สีเขียวในสิ่งแวดล้อมอาคารสำนักงานและพื้นที่สีเขียวในชุมชน
- 2.5 สำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 ความหมายและความสำคัญของพื้นที่สีเขียว

พื้นที่สีเขียว หมายถึง พื้นที่กลางแจ้ง และกึ่งกลางแจ้งที่มีขอบเขตที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนปกคลุมด้วยพืชพรรณที่ปลูกบนดินที่ซึมน้ำได้ โดยที่ดินนั้นอาจมีสิ่งปลูกสร้างหรือพื้นผิวแข็งไม่ซึมน้ำรวมอยู่หรือไม่ก็ได้ หมายรวมถึงพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและนอกเมือง อาจเป็นพื้นที่สาธารณะหรือเอกชน ที่สาธารณชนสามารถใช้ประโยชน์ ประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวเพื่อนันทนาการ และความงามทางภูมิทัศน์ พื้นที่อรรถประโยชน์ เช่น พื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่สาธารณูปการ พื้นที่แนวกันชน พื้นที่สีเขียวในสถาบันต่างๆ พื้นที่ธรรมชาติและกึ่งธรรมชาติอันเป็นถิ่นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิต ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ชายหาด พื้นที่ริมน้ำ พื้นที่ที่เป็นริ้วยาวตามแนวเส้นทางคมนาคม ทางบก ทางน้ำ และแนวสาธารณูปการต่างๆ หรือพื้นที่อื่นๆ เช่น พื้นที่สีเขียวที่ปล่อยกรัง พื้นที่สีเขียวที่ถูกรบกวนสภาพธรรมชาติ และพื้นที่สีเขียวที่มีการใช้ประโยชน์ผสมผสานกัน (คู่มือการพัฒนาพื้นที่สีเขียว.สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

ความสำคัญและประโยชน์ของพื้นที่สีเขียว

1. ช่วยบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อน
2. เพื่อเป็นแหล่งนันทนาการ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย
3. พืชพรรณในพื้นที่สีเขียวช่วยลดอุณหภูมิของเมืองที่เกิดจากการพัฒนาสิ่งก่อสร้างในเมือง
4. เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของ นก ปลา แมลง และสัตว์อื่นๆ เป็นทางสีเขียวเชื่อมโยงแหล่งที่อยู่อาศัยเข้าด้วยกัน และ ช่วยป้องกันการกัดเซาะพังทลายของดิน ช่วยปรับปรุงระบบการระบายน้ำ
5. ช่วยลดเสียงรบกวนลงได้ โดยอาศัยพุ่มใบที่หนาที่บของไม้ยืนต้น และไม้พุ่มช่วยดูดซับมลภาวะทางเสียง

2.2 สิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการทำงาน

ปีสองปีมานี้ได้ยื่นชื่อสรรพสิ่งสีเขียว...บ้านสีเขียว อาคารสีเขียว สำนักงานสีเขียว เมืองสีเขียวจน คันหู่ ให้บางครั้งหลงคิดไปว่าทั่วโลกและบ้านเราเมืองเราคงมีสรรพสิ่งสีเขียวเหล่านี้เต็มบ้าน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวทวไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เต็มเมืองหมดแล้ว ส่วนใหญ่เป็นแค่โครงการในฝัน ยกเว้นบ้านประหยัดพลังงานเพียงไม่กี่หลังที่ได้เงินทุนและเป็นพีเรียดของกระทรวงพลังงานแล้ว หาดูตัวเป็นๆ หรือเข้าไปสัมผัสได้ยากเหลือเกิน โชคดีที่ผู้เขียนมีโอกาสร่วมรับฟังการนำเสนอเรื่องอาคารแจ้งวัฒนะ อาคารสีเขียวของธนาคารกสิกรไทยในเวทีเสวนาสังแวดลอมศึกษาระดับชาติที่จังหวัดขอนแก่นเมื่อเร็วๆ นี้ (ภัสร์วี ศรีสุวรรณ : 2553)

อาคารหลังนี้ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมสีเขียวดีเด่นจากสมาคมสถาปนิกสยามเมื่อปีที่แล้ว และเจ้าของเขาบอกว่าเป็นอาคารสีเขียวที่สมบูรณ์แบบที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย

เริ่มต้นจากการนำตึกเก่าในเมืองทองธานีที่เป็นอนุสรณ์เศรษฐกิจฟองสบู่เมื่อ 10 ปีที่แล้วจำนวน 8 อาคารมาปรับปรุงใหม่โดยใช้เวลาปรับปรุงเพียง 10 เดือนเท่านั้น นอกจากจะประหยัดเวลาก่อสร้าง ประหยัดค่าใช้จ่าย และยังประหยัดวัสดุก่อสร้างอีกด้วย

ภายนอกอาคารมีลานจอดรถสอดไส้หญ้าทำให้น้ำไหลผ่านได้ 80 เปอร์เซ็นต์ ลดทั้งความร้อนสะสมในคอนกรีตและน้ำท่วมขัง เอาใจสิงห์นักปั่นด้วยที่จอดรถจักรยานเกือบ 200 คันอยู่ใกล้ประตูทางเข้าและจัดที่อาบน้ำไว้สำหรับผู้ขี่ที่เหงื่อไหลไคลย้อยจากการปั่นจักรยานมาทำงานอีกด้วย ว่ากันว่ากลยุทธ์นี้ทำให้พนักงานที่อยู่คอนโดรอบๆ สำนักงานสุขภาพจิตดี สุขภาพกายแข็งแรง และยังช่วยลดปัญหาการจราจรให้กับชุมชนโดยรอบอีกด้วย หากคุณนำรถคันใหญ่มา ก็ต้องจอดรถไกลและเดินไกลกว่ารถจักรยานและรถเล็ก

ภายในอาคารใช้วัสดุตกแต่งที่ไม่มีสารระเหยอันตรายและตรวจวัดคุณภาพอากาศภายในอาคารอย่างสม่ำเสมอ จึงปลอดภัยหายห่วงจากโรคร้ายจากออฟฟิศซินโดรม ใช้แสงสว่างจากธรรมชาติในจุดที่เหมาะสมโดยเปิดช่องกระจกขนาดใหญ่ทุกสองชั้น ใช้ก๊อกรั้วระบบเซนเซอร์แบบไม่ใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดน้ำได้ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ น้ำทิ้งในอาคารบำบัดแล้วนำมาใช้ใหม่ได้เกือบทั้งหมดในระบบสุขภัณฑ์และรดน้ำต้นไม้ มีระบบแอร์ขนาดเล็กเพื่อใช้เฉพาะวันหยุดแทนการเปิดแอร์รวม เป้าหมายเริ่มต้นคือการประหยัดพลังงานให้ได้อย่างน้อย 30 เปอร์เซ็นต์

นอกจากทำให้พนักงานจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อาคารหลังนี้ยังเป็นมิตรกับชุมชนโดยรอบคือไม่ก่อปัญหาโรคติด ใช้แสงไฟในปริมาณที่พอเหมาะไม่ให้เกิดแสงจ้ารบกวนการพักผ่อนยามค่ำคืนและคนในชุมชนข้างเคียงยังสามารถมาใช้พื้นที่สีเขียวพักผ่อนหย่อนใจได้อีกด้วย กรินทร์ ภู่นวล ผู้นำทีมวิศวกรรมก่อสร้างเครือธนาคารกสิกรไทยบอกไว้ในเวทีเสวนาสังแวดลอมศึกษาระดับชาติที่จังหวัดขอนแก่นเมื่อเร็วๆ นี้

อาคารแจ้งวัฒนะถือกำเนิดขึ้นจากความคิดง่ายๆ ว่าอยากมีสำนักงานที่ทำให้พนักงานมีความสุขกับการทำงาน เมื่อพนักงานทำงานอย่างมีความสุข ประสิทธิภาพการทำงานก็เพิ่มขึ้น ส่วนเรื่องการสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นองค์กรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นเพียงผลพลอยได้ และยังมีผลพลอยได้เสริมคือการลดค่าใช้จ่ายค่าน้ำค่าไฟจำนวนมหาศาลเมื่อเปรียบเทียบกับอาคารพหลโยธินที่เป็นอาคารรุ่นเก่าที่มีพนักงานทำงานประมาณ 3,000 คนเท่ากัน

2.3 การรับรู้และการส่งเสริมคุณค่าสิ่งแวดล้อมในบริเวณอาคารและชุมชน

เมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียว การสร้างเมืองสีเขียว ต้องอาศัยพลังทางการเมือง พลังทางธุรกิจ และพลังทางสังคม ร่วมผลักดันในทิศทางเดียวกันเป็นเสมือนพลังสามประสาน ในแต่ละช่วงเวลาพลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านใดด้านหนึ่งอาจเป็นด้านหลักเพื่อชกแจง ผลักดันหรือดึงดูดให้พลังส่วนอื่น ๆ เข้าร่วมแต่
ความสำเร็จเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด ย่อมมาจากพลังทั้งสามส่วนนี้ (ชญาสุส ตินารักษ์ : 2548)

พื้นที่สีเขียว 5 ประเภท เรื่องเกี่ยวกับเมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียว อ้างอิงได้จากงานวิจัย
มาตรการในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่างยั่งยืน คำนิยามของ “พื้นที่สีเขียวใน
เขตชุมชนเมือง” ว่าหมายถึง พื้นที่โล่งว่างในเขตเทศบาล ซึ่งมีพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลัก ได้รับการ
การจัดการตามหลักวิชาวนวัฒนวิทยาและหลักการทางภูมิสถาปัตยกรรม เพื่อเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้
เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมือง อันจะทำให้ชุมชนเมือง
เป็นเมืองสีเขียวที่ร่มรื่นสวยงามและน่าอยู่ตลอดไปศูนย์วิจัยป่าไม้ (คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 2546) เรื่องเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวยังมีรายละเอียดที่น่าสนใจเพิ่มเติมโดย
แบ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ กันคือ

1. พื้นที่ธรรมชาติ เป็นพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มักเป็นแหล่งรวมของระบบนิเวศที่
จำเป็นต้องดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตลอดไป ส่วนใหญ่อยู่บริเวณต้นน้ำ ป่าไม้ ภูเขา
2. พื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ ส่วนนี้เป็นพื้นที่สีเขียวที่ประชาชนเข้าไปใช้บริการเพื่อการพักผ่อน
หย่อนใจ ออกกำลังกาย ขณะที่มีบทบาทเสริมสร้างทัศนียภาพที่สวยงามให้กับเมืองในรูปแบบ
สวนสาธารณะสวนหย่อม สนามกีฬากลางแจ้ง สนามเด็กเล่น ลานเมือง สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกช
ชาติ และสวนสัตว์ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีพื้นที่สีเขียวในรูปแบบนี้หลายแห่ง อาทิเช่น สวนหลวง
ร.9 สวนลุมพินี ศูนย์เยาวชน ลานคนเมือง ฯลฯ
3. พื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม มีคุณสมบัติเสริมสร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เพิ่มก๊าซ
ออกซิเจน และลดอุณหภูมิความร้อนในเมือง แม้ประชาชนไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้โดยตรง แต่มี
คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเสมือนปอดของชุมชนเมือง โดยรูปแบบในกรุงเทพมหานครได้แก่ สวน
ในบ้าน พื้นที่สีเขียวในโรงเรียน หน่วยงานราชการ ศาสนสถาน สนามกอล์ฟ
4. พื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจร เป็นพื้นที่สีเขียวที่อยู่ในแนวเส้นทางสัญจรสาธารณะ พื้นที่นี้
มีบทบาทเสริมสร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการ ได้แก่ พื้นที่ตามแนวถนน เกาะกลางถนน
ริมทางเดิน แนวถอยร่น ริมแม่น้ำ ลำคลอง ริมทางรถไฟ
5. พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน เป็นพื้นที่ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ
ได้แก่ สวนไม้ผลยืนต้น สวนป่าเศรษฐกิจ พื้นที่ว่างในบริเวณสถานประกอบการ พื้นที่สีเขียวเพื่อ
เศรษฐกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่บริเวณชานเมืองทั้งฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของ
กรุงเทพมหานคร เช่น สวนผัก สวนผลไม้ ฯลฯ

เมื่อพิจารณาจากพื้นที่สีเขียวทั้ง 5 ประเภทดังกล่าวแล้ว พอมองเห็นแนวทางการสร้างเมืองสี
เขียว ชุมชนสีเขียวให้เกิดขึ้นได้

การบริหารเมืองกับพื้นที่สีเขียว นอกเหนือจากสวนสาธารณะและสวนหย่อมที่กระจายอยู่
ทั่วไปแล้ว การมองหาพื้นที่ในเขตชุมชนเมืองรวมทั้งกรุงเทพฯ มาสร้างพื้นที่สีเขียวนั้นก็มีความเป็นไปได้
เช่น การสำรวจและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่างรกร้าง พื้นที่ส่วนราชการ พื้นที่ของศาสนสถาน พื้นที่
สถานศึกษา พื้นที่ลานกิจกรรมของชุมชน พื้นที่ว่างภายหลังการพัฒนาสาธารณูปโภคและ
สาธารณูปการ พื้นที่ว่างตามอาคารบ้านเรือนและสถานประกอบการของเอกชน เป็นต้น การร่วมแรง
ร่วมใจกันระหว่างผู้บริหารเมืองภาคธุรกิจ และภาคสังคม(ชุมชนในสังคม) มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่สี
เขียว เริ่มตั้งแต่แนวคิดทางการเมืองหรือแนวคิดของฝ่ายบริหารเมืองที่พัฒนาจากสวนสาธารณะใน
เมืองที่มีมากออกมาในรูปสวนกระจายเป็นหย่อม ๆ ไร่การเชื่อมต่อและรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แนวทางคือ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนวไ้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาสู่เมืองในสวนสาธารณะ แนวคิดใหม่นี้ส่งเสริมการพัฒนาสวนสาธารณะอย่างเชื่อมโยงกันคั่นคิด สร้างสรรค์การเชื่อมต่อที่ว่างสาธารณะต่างๆ ในเมืองเข้ากับสวนสาธารณะ และ “ขึ้นรูป” พื้นที่สีเขียว ประเภทต่างๆ และพื้นที่ใช้ประโยชน์ที่กลมกลืนให้สนับสนุนกัน เช่น ลานสวนสาธารณะ ถนน ทางจักรยาน และทางเดินเท้า แนวทางนี้มีผลให้เมืองเพิ่มความสวยงามมากขึ้นมีมิติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากสิ่งปลูกสร้างที่เป็นแลนด์มาร์คทั่วไป

การบริหารเมืองกับพื้นที่สีเขียวรูปแบบนี้เรียกว่า “อุทยานวิถี” (Green ways) แนวทางพื้นฐานคือ ใช้สวนสาธารณะเป็นแกนกลาง และสร้างพื้นที่หรือเส้นทางสีเขียวให้เชื่อมร้อย สวนสาธารณะกับพื้นที่สำคัญของเมืองรวมทั้งที่โล่งว่างของเมืองเข้าด้วยกัน รูปแบบการเชื่อมโยง อุทยานวิถีมีหลากหลายรูปแบบเช่น

1. เส้นทางสีเขียว (Park way) ได้แก่ เครือข่ายทางเท้าทั้งในย่านที่มีคนใช้เป็นจำนวนมาก ปรับให้เป็นทางเดินที่สะดวก มีม้านั่ง ร้านขายเครื่องดื่ม ส่งเสริมกิจกรรมการพักผ่อนแบบเมืองใน ระหว่างทาง และในพื้นที่ที่จัดให้คนเดินเท้าต่อเนื่องในสภาพภูมิทัศน์ที่ดี อาจได้จากการปิดถนนที่มีการใช้งานน้อย หรือเส้นทางรถไฟที่เลิกใช้แล้วเป็นเส้นทางเดิน รวมถึงเส้นทางเลียบลำน้ำ ได้แก่ พื้นที่ริมน้ำต่างๆ

2. เส้นทางเดินเชื่อมลานต่างๆ (Glaze way) ได้แก่ เส้นทางเชื่อมลานอาคารและทางเดินในกลุ่มอาคารธุรกิจและพาณิชย์พื้นที่อย่างที่สองนี้ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น

3. ทางเดินลอยฟ้า (Skyway) ได้แก่ การเชื่อมเส้นทางเดินระดับเหนือศีรษะ ทำให้การสัญจรทางเท้าสะดวกกว่าการเดินบนระดับบนดิน โดยให้มีภูมิทัศน์ต่อเนื่องสวยงาม

4. เส้นทางจักรยาน (Cycle way) ได้แก่ การจัดเส้นทางให้จักรยานได้อย่างสะดวกปลอดภัยและรื่นรมย์ในเมือง การสร้างเส้นทางจักรยานนี้ต้องประสานกับพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ เพื่อให้เส้นทางจักรยานต่อเนื่องและครอบคลุมทั่วเมืองมากขึ้น

5. พื้นที่สีเขียวของชุมชนที่สร้างสรรค์ที่ว่างหรือที่สาธารณะของชุมชนให้เป็นพื้นที่สีเขียว เช่น เชื่อมโยงพื้นที่วัด โรงเรียน เข้ากับพื้นที่สัญจรเพื่อเชื่อมต่อกับพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ ให้เป็นเส้นทางเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

กลยุทธ์การสรรค์สร้างพื้นที่สีเขียว ผู้บริหารเมืองต้องนำประเด็นพื้นที่สีเขียวเป็นนโยบายสำคัญ ไม่เพียงมีแผนงานเฉพาะในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ยังต้องผนวกกับแผนงานและโครงการอื่น ๆ เสมอประเด็นที่ต้องคิดการใหญ่คือ ควรสร้างพื้นที่สีเขียวรูปแบบสวนขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นอย่างน้อยต้องสี่ทิศหรือสี่มุมเมือง โดยอาจจะเป็น 6 หรือ 8 ทิศก็ได้ตามความเหมาะสม ขนาดของสวนไม่ควรต่ำกว่า 20 ไร่ การหาพื้นที่ดังกล่าวควรสร้างสรรค์วิธีการที่ได้ผลขึ้น อันดับต่อมาคือ เร่งรัดพัฒนาสร้างสวนสาธารณะในวัด และสถานที่ราชการ ทั้งนี้พิจารณาให้สอดคล้องกับการที่หลายวัดโค่นต้นไม้เพื่อสร้างที่จอดรถทั้งเพื่อหารายได้และอำนวยความสะดวกแก่ญาติโยมรูปแบบอื่น ๆ คิดเพิ่มเติมเช่น สวนสาธารณะชุมชน สวนสาธารณะในหมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น การสร้างสรรค์พื้นที่สีเขียวขึ้น กลุ่มพลังทางการเมือง พลังทางธุรกิจ และพลังทางสังคม สามพลังนี้ เมื่อประสานงานเป็นพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ในการสรรค์หาพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ความสำเร็จย่อมเกิดเร็วขึ้น ทั้งนี้ในเขตเมืองที่ดินทุกตารางนิ้วมีเจ้าของ หากนำมาใช้เป็นพื้นที่สีเขียวควรสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นร่วมกัน ทั้งแก่เจ้าของเดิม ชุมชนแวดล้อมภาคธุรกิจที่สนับสนุน ภาคบริหารเมืองหรือภาคการเมืองในกรณีเป็นพื้นที่ของเอกชน มีวิธีการเหล่านี้คือ การออกพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดิน , ซื้อที่ดิน , ขอรับบริจาคที่ดิน , ทำสัญญาแลกเปลี่ยนที่ดิน , ทำสัญญาเช่าที่ดินระยะยาว , สร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ เช่น ด้านภาษี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเงินชดเชยกรณีเป็นพื้นที่ของหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ใช้วิธีขอความร่วมมือโดยฝ่ายบริหารเมืองสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สีเขียวที่สมบูรณ์ , ขอเข้าไปใช้ที่ดิน , การขอรับบริจาคที่ดิน เป็นต้น นอกจากนี้ใช้ผังเมืองให้เกิดประโยชน์โดยมีข้อบังคับที่สามารถปฏิบัติได้ เช่น เพิ่มพื้นที่สีเขียวบนพื้นที่นอกอาคาร เพิ่มพื้นที่สีเขียวด้านในอาคาร เช่น สวนบนหลังคา (Garden Roof) เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณช่องว่างระหว่างอาคาร เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณลานด้านหน้าอาคาร ห้างสรรพสินค้า เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณพื้นที่ลานจอดรถเพิ่มพื้นที่สีเขียวในแนวเส้นทางคมนาคม และเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการแทนที่พื้นที่เดิม (urban infill) เป็นต้น

ประเด็นที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องคือ การบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว เพราะไม่เพียงต้องสร้างสรรค์ขึ้นหากยังต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นต้องสร้างสรรค์พัฒนาให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างฝ่ายบริหารเมือง ภาคธุรกิจและภาคสังคมในแต่ละชุมชนที่เกี่ยวข้อง ผลปรากฏจากการดำเนินการนี้ย่อมมีการปรับเปลี่ยนกลไกและหน่วยงานการบริหารเพื่อรองรับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ รวมถึงการมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การขยายบทบาทให้สถานศึกษาและวัดในชุมชนบริเวณพื้นที่สีเขียวเข้ามามีบทบาท ในส่วนของภาคธุรกิจเน้นธุรกิจในพื้นที่บริเวณแวดล้อม (ชานาสุส ตินารักษ์ : 2548) กิจกรรมที่ควรทำต่อเนื่องคือ การใช้ประโยชน์ร่วมกันจากพื้นที่สีเขียว ซึ่งมีรูปแบบสร้างสรรค์ได้มากมายทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม กีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ เมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียว เป็นเรื่องที่ควรส่งเสริมให้เป็นกระแสเรียกร้องของสังคมผ่านไปสูภาคธุรกิจและภาคการบริหารเมืองในที่สุด

2.4 การจัดการพื้นที่สีเขียวในสิ่งแวดล้อมอาคารสำนักงานและพื้นที่สีเขียวในชุมชน

2.4.1 แนวทางการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องในทุกๆด้าน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร เป็นแหล่งงานที่ดึงดูดให้ผู้คนจากท้องถิ่นต่างๆทั่วประเทศ หลั่งไหลเข้ามาประกอบอาชีพหลากหลายประเภท หลากหลายกิจกรรม ปัญหาที่ตามมาคือ ความแออัดของที่อยู่อาศัยประชากรหนาแน่น สาธารณูปโภค สาธารณูปการไม่เพียงพอ อาชญากรรมเพิ่มขึ้น การจราจรติดขัดมลภาวะเป็นพิษ ชยะเคลื่อนเมือง น้ำเน่า อากาศเสีย เสียงดัง ฝุ่นละอองกระจายแทบทุกพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้อาศัยในเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งช่วยกรองมลพิษเสริมสร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรงให้คนเมือง แต่ปัญหาคือ พื้นที่สีเขียวในเมืองมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน การเข้าถึงเป็นไปได้ยากในบางพื้นที่ บทบาทของพื้นที่สีเขียวบางแห่งไม่เอื้ออำนวยต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ จึงต้องมีการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมือง เพื่อช่วยให้ประชาชนคนเมืองมีทางเลือกในการพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้นคณะวนศาสตร์

(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 2546) “พื้นที่สีเขียว” ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายประการ แต่ส่วนใหญ่ทั่วไปมักหมายถึงสวนสาธารณะ ซึ่งเป็นบริเวณที่ปลูกต้นไม้เป็นจำนวนมาก กันเป็นขอบเขตไว้เพื่อประชาชนทั่วไป จากงานวิจัยมาตรการในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่างยั่งยืน “พื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมือง” ว่าหมายถึง พื้นที่โล่งว่างในเขตเทศบาล ซึ่งมีพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลัก ได้รับการจัดการตามหลักวิชาวนวัฒนวิทยาและหลักการทางภูมิสถาปัตย์

เพื่อเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองอันจะทำให้ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่ร่มรื่นสวยงามและน่าอยู่ตลอดไป (ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 2546)

พื้นที่ธรรมชาติ เป็นพื้นที่ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งรวมของระบบนิเวศที่จำเป็นต้องอนุรักษ์ให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตลอดไป โดยมีการจัดการที่เหมาะสม ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณต้นน้ำป่าไม้ ภูเขา

พื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ เป็นพื้นที่สีเขียวที่ประชาชนสามารถเข้าไปใช้บริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกายและเสริมสร้างทัศนียภาพที่สวยงามให้กับเมืองในรูปแบบสวนสาธารณะ สวนหย่อม สนามกีฬาากลางแจ้ง สนามเด็กเล่น ลานเมือง สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ และสวนสัตว์ ซึ่งกรุงเทพมหานครมีพื้นที่สีเขียวในรูปแบบนี้หลายแห่ง อาทิเช่น สวนหลวง ร.9 สวนลุมพินี ศูนย์เยาวชน ลานคนเมือง ฯลฯ

พื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่สีเขียวที่เสริมสร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเพิ่มก๊าซออกซิเจน และลดอุณหภูมิความร้อนในเมือง แม้ประชาชนจะไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้โดยตรง แต่มีคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเสมือนปอดของชุมชนเมือง โดยรูปแบบในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สวนในบ้าน พื้นที่สีเขียวในโรงเรียน หน่วยงานราชการ ศาสนสถาน สนามกอล์ฟ

พื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจร เป็นพื้นที่สีเขียวที่อยู่ในแนวเส้นทางสัญจรสาธารณะ ซึ่งมีบทบาททั้งการเสริมสร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการ ได้แก่ พื้นที่ตามแนวถนน เกาะกลางถนน ริมทางเดิน แนวลอยรถ ริมแม่น้ำ ลำคลอง ริมทางรถไฟ

พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน เป็นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ ได้แก่ สวนไม้ผลยืนต้น สวนป่าเศรษฐกิจ พื้นที่ว่างในบริเวณสถานประกอบการ ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บริเวณชานเมืองทั้งฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร เช่น สวนผัก สวนผลไม้ ฯลฯ โดยในเขตชุมชนเมืองยังมีพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ได้แก่ พื้นที่ว่างรกร้าง พื้นที่ส่วนราชการ พื้นที่ศาสนสถาน พื้นที่สถานศึกษา พื้นที่ลานกิจกรรมของชุมชน พื้นที่ว่างภายหลังการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พื้นที่ว่างตามอาคารบ้านเรือนและสถานประกอบการของเอกชน เป็นต้น

ปัจจุบันมีกระแสความคิดใหม่ๆในการเชื่อมต่อพื้นที่นันทนาการทั่วเมืองแทนการกระจุกตัวเป็นจุดๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของ “สวนสาธารณะในเมือง” เป็น “เมืองในสวนสาธารณะ” และสวนสาธารณะจะขยายต่อเชื่อมกับที่ว่างสาธารณะต่างๆในเมือง เช่น ลานสวนสาธารณะ ถนน ทางจักรยาน และทางเดินเท้า ทำให้เมืองมีความสวยงามมากขึ้น เรียกว่า “อุทยานวิถี” (Greenways) อุทยานวิถี (Greenways) เป็นสวนสาธารณะแนวยาวที่เชื่อมร้อยพื้นที่สำคัญของเมือง ที่โล่งว่างของเมืองเข้า จากรายงานโครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น และภูมิทัศน์ของเมือง “สวนสาธารณะ เป็นการใช้ที่ดินประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับชีวิตความเป็นอยู่แบบเมือง (Urban life) สามารถตอบสนองความต้องการการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์” (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร : 2546)

เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร เป็นมหานครขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของโลก ขนาดพื้นที่โดยรวมเท่ากับ 1,568.737 ตารางกิโลเมตร โดยประชากรในกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนทั้งสิ้น 5,695,956 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 3,630.92 คนต่อตารางกิโลเมตร กรุงเทพมหานครมีสวนสาธารณะขนาดใหญ่ที่สุดคือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สวนหลวง ร.9 ขนาดพื้นที่ 500 ไร่ เป็นสวนสาธารณะระดับเมือง ให้บริการประชาชนทั่วทั้ง กรุงเทพมหานครนอกจากนั้นจะเป็นสวนสาธารณะระดับต่างๆ ลดหลั่นกันลงมารวมพื้นที่ สวนสาธารณะทั้งสิ้น 2,481.69 ไร่คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรในกรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.70 ตารางเมตรต่อคน นับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ว่าสัดส่วนของ สวนสาธารณะต่อประชากรจะต้องเท่ากับ 15 ตารางเมตรต่อคน ขณะที่เมืองใหญ่แห่งอื่นของโลกล้วน แล้วแต่มีสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรสูงกว่ากรุงเทพมหานครเกือบทั้งสิ้น

แนวความคิดในการวางผังที่โล่งและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร กำหนดวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเมืองที่สำคัญ ข้อหนึ่งคือ กำหนดให้ กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่มีความน่าอยู่ด้วยการสงวนรักษาสภาพแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เกิดแนวความคิดในการวางผังที่โล่งคือ

-การพัฒนาพื้นที่โล่งว่างเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยสวนสาธารณะที่มี อยู่ในปัจจุบันและโดยการเสนอแนะให้จัดหาสวนสาธารณะในระดับต่างๆ

-การสงวนรักษาที่โล่งพิกน้ำเพื่อการป้องกันน้ำท่วม (แก้มลิง) ในบริเวณพื้นที่ลุ่มและบริเวณ บึงหรือสระน้ำในพื้นที่ของส่วนราชการและเอกชน-การอนุรักษ์ป่าชายเลนและการแก้ไขและป้องกัน การกัดเซาะบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลในเขตบางขุนเทียน

-การกำหนดแนวที่โล่งริมแม่น้ำและคลองเพื่อสร้างเสริมสภาพภูมิทัศน์และการแก้ไขหรือ ป้องกันปัญหาการบุกรุกลำน้ำสาธารณะ

-การกำหนดแนวที่โล่งริมถนนสายหลักเพื่อการสร้างเสริมสภาพภูมิทัศน์และการบรรเทา ปัญหาผลกระทบด้านมลพิษจากการจราจรแผนผังที่โล่งเป็นแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและรวมถึงการป้องกันน้ำ

แผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร

การกำหนดนโยบายที่จะพัฒนา กรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ (Healthy City) กรุงเทพมหานครร่วมกับ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์จึงได้มีการกำหนดกลยุทธ์ด้านผังเมืองและการใช้ประโยชน์ดินให้มีการจัดทำแผนแม่บท พื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานให้เกิดพื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะโดยมีเป้าหมาย เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีแผนแม่บทพื้นที่สีเขียวระยะยาว (25 ปี) เท่ากับ 4 ตารางเมตรต่อคน เพื่อใช้ เป็นกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองสีเขียวและเมืองน่าอยู่อย่างเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้ และยั่งยืนสืบไป แผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

1. การจัดภูมิทัศน์ในเขตเมือง
2. การสร้างพื้นที่สีเขียวทั่วกรุงเทพมหานคร
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการพื้นที่สีเขียวสำหรับกรุงเทพมหานคร
4. การกำหนด “แนวทางสีเขียว” ในการวางผังเมืองกรุงเทพมหานคร
5. จัดสร้างสวนสาธารณะที่สามารถดำเนินการได้
6. จัดทำแนวทาง ข้อกำหนดพื้นที่สีเขียวในโครงการพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชน
7. พัฒนาพื้นที่ว่างสาธารณะให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ
8. สร้าง “สวนหย่อมสาธารณะ”
9. ฟื้นฟูสภาพคูคลองให้มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม ช่วยในการระบายน้ำและการคมนาคมขนส่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ปลุกต้นไม้ริมถนน

11. เชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองสีเขียว

แนวทางการจัดการจัดหาสวนสาธารณะของ กทม. เป็นการกำหนดแนวทางการจัดหาสวนสาธารณะ 5 ประเภท คือ

1. สวนขนาดใหญ่ 4 มุมเมือง

- ประกาศหาพื้นที่ขนาด 20 ไร่ขึ้นไป 4 มุมเมืองของ กทม.

- เช่าระยะยาว 20-30 ปี

- ดำเนินการตามข้อบัญญัติพัสดุ

2. สวนสาธารณะในวัด-ราชการ

-ร่วมมือกับวัด และหน่วยราชการ

-ปลุก-ดูแลรักษา

-กำหนดเขตจัดหาต้นไม้

3. สวนสาธารณะชุมชน แบ่งเป็น 2 กรณีคือ

-กรณีขอใช้ จะต้องดำเนินการตามข้อบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนใช้สอยร่วมกัน

-กรณีขอเช่า

-เป็นที่ดินขนาด 5-50 ไร่

-มีทางออกสู่สาธารณะ

-อยู่ใกล้ชุมชน

-เช่าในระยะเวลาที่เหมาะสมไม่น้อยกว่า 10 ปี

-ดำเนินการตามข้อบัญญัติพัสดุ

4. สวนรูปแบบพิเศษเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่

-จัดหาพื้นที่ที่สำคัญควรอนุรักษ์

-เช่าในระยะยาว 30 ปี

-ผู้เช่ายังคงประกอบอาชีพตามปกติ

-ต้องเปิดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวสาธารณะ

-ดำเนินการตามข้อบัญญัติพัสดุ

5. สวนสาธารณะในหมู่บ้านจัดสรร แบ่งเป็น 2 กรณีคือ

- กรณีติดต่อเจ้าของได้ โดยการขอใช้พื้นที่ และดำเนินการตามข้อบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนใช้สอยร่วมกัน

-กรณีติดต่อเจ้าของไม่ได้

-ร่วมมือกับประชาคม

-ตกลงร่วมกันเพิ่มพื้นที่สีเขียว

-กำหนดเขตจัดหาต้นไม้

-ร่วมกับประชาชนปลูกและดูแลรักษา

สวนแนวตั้ง (Vertical Garden) ปัจจุบันเนื่องจากมูลค่าของที่ดินในเมืองมีราคาสูงขึ้น แนวโน้มของการเพิ่มพื้นที่สีเขียวจึงจึ่งอยู่ในรูปของการจำกัดพื้นที่เพื่อประหยัดเนื้อที่ที่ใช่สอย

แนวความคิดการจัดทำ “สวนแนวตั้ง” (Vertical Garden) จึงเป็นสวนที่เหมาะสมกับคนเมือง เนื่องจากเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้พื้นที่ขนาดเล็กเท่านั้น สวนแนวตั้งเป็นแนวคิดที่มีมานานแล้ว โดยสวนริมรั้ว หรือกำแพงไม้เลื้อยก็จัดว่าเป็นสวนแนวตั้งได้

สวนลอยฟ้า นอกจากสวนแนวตั้งยังมีแนวคิดในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวใกล้ตัวมากขึ้น แนวความคิดหนึ่งคือการเพิ่มพื้นที่สีเขียวบนอาคารที่อยู่อาศัย สำนักงาน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น เป็นการพักผ่อนหย่อนใจแก่ผู้อยู่อาศัยหรือทำงานในอาคารนั้นๆ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ในเมืองในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการ แต่โดยวัตถุประสงค์หลักของการเพิ่มพื้นที่สีเขียวก็เพื่อเพิ่ม “ปอดของเมือง” ถ้าคนเมืองร่วมมือกันเพิ่มต้นไม้ใกล้ตัวเพียงจุดเล็กเมื่อรวมกันจะสามารถเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่รอบๆตัวได้ เมื่อนั้นกรุงเทพมหานครจะกลายเป็นเมืองน่าอยู่อย่างแท้จริง (คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 2546)

2.4.2 การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อมนุษย์และสภาพแวดล้อม

“Design a City that act like Forest. ควรออกแบบเมืองให้ทำหน้าที่เหมือนป่า Design a House that act like Tree. ควรออกแบบบ้านให้ทำหน้าที่เหมือนต้นไม้” (Lay, 2009) ทั้ง 2 ประโยคนั้นอาจฟังดูเป็นการอุปมาอุปไมย แต่เป็นแนวความคิดที่สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างตรงไปตรงมาได้ด้วย การปลูกสร้างอาคารให้มีกลไกเหมือนต้นไม้ สามารถสังเคราะห์แสงหรือนำแสงมาให้เพื่อสร้างอาหารเองได้ ดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์เข้าไปเพื่อคายออกมาเป็นออกซิเจน หน่วงน้ำ โดยให้น้ำและแร่ธาตุขึ้นมาใช้และคายกลับคืนสู่อากาศเป็นหยดน้ำค้างบริสุทธิ์ไม่เป็นพิษภัยต่อดิน ชยะที่ออกมาจากอาคารมีการย่อยสลายหรือนำมาใช้ใหม่ได้ การจะตอบปัญหาเหล่านี้ได้ทั้งหมดมีสิ่งเดียวที่สามารถเป็นคำตอบได้ทุกเรื่อง (รองศาสตราจารย์พาสินี สุนาก : 2550-2552) คือ การนำพืชพรรณมาใช้ประกอบอาคารและเมืองเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมพืชพรรณมีคุณประโยชน์มากมาย มนุษย์และสัตว์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากพืช การใช้พืชพรรณประกอบอาคารแต่เดิมมาเรามักนึกถึงการจัดภูมิทัศน์หรือภูมิสถาปัตยกรรม ซึ่งภูมิสถาปนิกจะทำการออกแบบภายหลังจากออกแบบอาคารเสร็จแล้ว มีที่ว่างรอบอาคารอยู่จึงนำมาจัดสวน ในขณะที่งานวางผังพื้นที่ขนาดใหญ่ร่วมกับการออกแบบภูมิทัศน์มีบทบาทสำคัญต่อการจัดวางอาคารหรือการตกแต่งภายในอาคารด้วย สวนหย่อม พืชในร่ม ทั้งนี้ วัตถุประสงค์หลักเพื่อความสวยงาม สร้างความร่มรื่นทำให้เกิดมุมมองและทัศนียภาพที่สวยงามในความเป็นจริง พืชพรรณมีคุณประโยชน์และสามารถจะให้คุณค่าแก่มนุษย์และสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยของมนุษย์ได้มากมายกว่านั้นการใช้พืชพรรณภายนอกอาคารช่วยลดความร้อนจากแสงแดดที่ส่องผ่านเข้าสู่อาคาร ทั้งยังลดความร้อนจากการแผ่รังสีออกสู่อากาศภายนอก ด้วยการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์มาใช้ในการสังเคราะห์แสง ส่งผลต่อปรากฏการณ์เรือนกระจกอันเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน ป่าไม้และพืชพรรณช่วยหน่วงน้ำฝนไว้ไม่ให้ไหลล้นหรือท่วมขัง โดยการดูดซึมผ่านดินและรากพืช พุ่มใบบ้านที่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เปรียบเสมือนกลไกของต้นไม้ ละอองของพืชช่วยกรองฝุ่นละอองได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ พืชเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ต่างๆ ในระบบนิเวศน์โดยเฉพะานก ผีเสื้อ ช่วยดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้พืชยังเป็นแหล่งอาหาร รั้วตำลึง บวบเป็นรั้วบ้านที่สวยงามและยังเก็บมารับประทานได้อีกด้วยแนวความคิดของการใช้พืชพรรณประกอบอาคารมีการศึกษาวิจัยมาเป็นเวลากว่า 30 ปี โดยเฉพาะในเรื่องการลดการถ่ายเทความร้อน และเป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลลัพธ์เชิงปริมาณที่มีนัยสำคัญ ดังปรากฏในงานวิจัยของ Baruch Givoni, Akira Hoyano แต่ปัญหามักอยู่ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยืมหนังสือเล่มนี้ไปศึกษา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พรรณต่ออาคารซึ่งมนุษย์อยู่อาศัยกลับมาเริ่มคิดค้นกันใหม่ เพื่อหาวิธีที่มีประสิทธิภาพ ลดปัญหาเรื่อง การดูแลรักษาและสังเกตเห็นถึงประโยชน์ในด้าน

ระบบผนังกระจก 2 ชั้น (Double Skin Facade) แทนเกล็ดบังแดด พบว่าสามารถลด อุณหภูมิภายในผนังกระจก 2 ชั้นได้ดีกว่าการใช้เกล็ดบังแดดเป็นอย่างมาก การต่อยอดงานวิจัยเดิม ของ B.C. Wolverton(1989) ที่ทำให้กบองค์การนาซ่า (NASA) เรื่องการปรับปรุงคุณภาพอากาศ ภายในอาคารในเรื่องพืชลดสารพิษโดยการนำมาทดลองใช้จริงในอาคารโดยนักวิจัยที่ University of Guelph แนวความคิดใหม่เรื่องการทำไร่ในเมือง เพื่อสร้างแหล่งอาหารโดยใช้พื้นที่ในแนวตั้ง (Vertical Farm) มีการศึกษาโดย D. Despommier (1992) จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย กำลังพัฒนาสู่ความเป็นจริงเมื่ออาคารสูงสร้างขึ้นเพื่อใช้ทำไร่ปลูกผักเลี้ยงประชาชนในเมือง ในสิงคโปร์การใช้หลังคาเป็น พื้นที่ปลูกผักเป็นโครงการที่สนับสนุนโดยรัฐบาล เนื่องจากสิงคโปร์ต้องนำเข้าอาหารจากไทยและ มาเลเซีย เทคนิคการปลูกพืชบนหลังคาปลูกในแนวตั้ง ปลูกภายในอาคาร พัฒนาสู่ความเป็นไปได้และ สามารถคงอยู่ในระยะยาว แก้ปัญหาเดิมเรื่องน้ำหนักการให้น้ำ และการดูแลรักษา ทำให้การนำมาใช้ งานจริงมีความเป็นไปได้สูงขึ้นการใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อประโยชน์แก่มนุษย์และ สภาพแวดล้อมอาจจัดเป็นหัวข้อใหญ่ดังนี้

1. พืชพรรณช่วยปรับปรุงคุณภาพอากาศ

1.1 พืชลดคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศภายนอก นำไปสู่การบรรเทาปัญหาก๊าซเรือนกระจก ยังมีปริมาณใบมากเท่าใดก็ยิ่งลดลงได้มากเท่านั้น การนำมาใช้ภายในอาคารที่มีคนอยู่อาศัยมาก จะ ช่วยดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ไปทำให้คุณภาพอากาศดีขึ้นโดยเฉพาะในกรณีที่ไม่สามารถระบาย อากาศตามธรรมชาติได้ระดับคาร์บอนไดออกไซด์ที่เหมาะสมแก่การอยู่รอดของมนุษย์ภายในอาคาร 1,000-800ppm (ASHRAE) พืชแต่ละชนิดมีความสามารถในการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ต่างกัน เช่น กระจุดทอง 13.40 micromol/m²/s พุดต่าง 1.88 micromol /m² /s(พูนพิภพ, 2542) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น แสงสว่าง อุณหภูมิความชื้น ปริมาณแร่ธาตุในดิน ในเวลากลางคืนเมื่อ พืชหยุดสังเคราะห์แสงมักมีความเชื่อว่าพืชจะหายใจโดยแย่งก๊าซออกซิเจนจากมนุษย์ และคายก๊าซ อาคารจอตลอดย่นต่างมวงค์วาน ใช้ไม้เลื้อยปกคลุมเป็นผนังอาคารเพื่อดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนไดออกไซด์สู่อากาศ แต่ปริมาณการดูดก๊าซออกซิเจน และการคายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ของพืช 1 ต้นในเวลากลางคืนนั้นมีปริมาณน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบการหายใจของมนุษย์ 1 คน

1.2 พืชดูดซับสารพิษที่ฟุ้งกระจายในอากาศ (Volatile Organic Compound) จากการวิจัย ของนักวิทยาศาสตร์ขององค์การนาซ่า (NASA) เมื่อประมาณปี ค.ศ. 1989 โดย B.C.Wolverton พบว่า (Formaldehyde,Benzene,Trichloroethylene)ถูกขจัดออก 10-90เปอร์เซ็นต์ จากกล่อง ทดลองระบบปิด ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่นำมาใช้ซึ่งได้แก่ หมากเหลือง วาสนา ลั่นมั่งกรเดหลี เยอร์ปี่รา ฯลฯ เขาพยายามระบุว่าส่วนใดของพืชที่ทำหน้าที่ดังกล่าว คนทั่วไปคิดว่าใบของพืชมีหน้าที่ ดูดซับก๊าซและสารพิษทั้งหมด แต่จากการทดลองพบว่า เมื่อเด็ดใบออก พืชกลับดูดสารพิษได้มากขึ้น และมากกว่าดินเปล่าๆ ที่ไม่ได้ปลูกพืช จึงทำการสรุปว่าจุลินทรีย์ที่รากพืชเป็นตัวการสำคัญในการดูด ซับสารพิษและจะทำหน้าที่ได้ดีขึ้นอีกเมื่อใช้ถ่านมาช่วย ต่อมา มีนักวิทยาศาสตร์ชาวแคนาดา Alan Darlington นำหลักการของ Wolverton มาทดสอบกับอาคารจริงพบว่าไม่สามารถลดสารพิษได้มาก เท่าการทดลองของ Wolverton Hal Levin สถาปนิกนักวิจัยคุณภาพอากาศชาวอเมริกันพบว่า สารพิษที่อยู่ในอาคารนั้นถูกปล่อยออกมาเรื่อยๆ ไม่ได้เป็นการฉีตเข้าไปในกล่องทดลองเพียงครั้งเดียว เหมือนในงานวิจัยของ Wolverton ทำให้ผลการทดลองนั้นนำมาใช้จริงไม่ได้ และ Peter Dingle

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่าจะต้องใช้ต้นไม้ 2.4-7 ต้น/ตารางเมตรจึงจะได้ลด formaldehyde ลงไปได้ 11% อย่างไรก็ตาม การศึกษาในเรื่องนี้ยังมีผลสรุปน้อยมากไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้งานการใช้ต้นไม้ในอาคารอาจช่วยลดการนำอากาศบริสุทธิ์จากภายนอกอาคารมาหมุนเวียนในห้องปรับอากาศโดยใช้การหมุนเวียน อากาศภายในเพียงอย่างเดียว จึงช่วยให้ประหยัดพลังงานได้ แต่ผลข้างเคียงในด้านความชื้นอาจทำให้ เครื่องปรับอากาศทำงานมากขึ้น การคายน้ำของพืชอาจทำให้เกิดความชื้นถึง 0.13 gallon ต่อ สัปดาห์ สำหรับต้นไม้ 1 ต้น เรื่องนี้ยังต้องการทดลองให้แน่ชัดว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียมากกว่ากัน

1.3 พืชช่วยกรองฝุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับบ้านหรืออาคารที่ตั้งติดถนน การปลูกไม้ พุ่มที่มีใบเล็กละเอียดช่วยเก็บฝุ่นไว้ได้ดีถึงระดับ 75 เปอร์เซ็นต์ ของพุ่มไม้ทั้งหมด

2. การลดความร้อนภายในและภายนอกอาคาร พืชพรรณสามารถลดการถ่ายเทความร้อนได้ อย่างมีประสิทธิภาพจากการที่ให้ร่มเงาปกป้องความร้อนโดยตรงจากแสงอาทิตย์ นำพลังงานความร้อนจากแสงอาทิตย์ไปใช้ในการสังเคราะห์แสงและคายน้ำโดยใบของพืชยิ่งปริมาณใบมากก็ยิ่งเพิ่ม ประสิทธิภาพมาก การนำพืชพรรณมาใช้กับอาคารเพื่อลดการถ่ายเทความร้อนอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ใช้ปกคลุมผนังที่บดผลดีกับผนังด้านทิศตะวันตกซึ่งรับความร้อนเต็มที่ในตอนบ่ายถึง เย็นการปลูกต้นตึกแก่ให้หน้าทึบ ไม้พุ่ม เช่น ซากกเกียน ไม้เลื้อย เช่น สร้อยอินทนิลให้ผลได้ดี ไม้ เลื้อยที่มีชั้นใบปกคลุมหนา 30-35 ซม. สามารถลดอุณหภูมิพื้นผิวอาคารที่อยู่ใต้พุ่มใบได้ถึง 30 องศา เซลเซียสหรือมากกว่า (Sandifer and Givoni 2000) แม้ว่าการลดอุณหภูมิในช่วงกลางวันของผนัง ปกคลุมด้วยไม้เลื้อยจะมีประสิทธิภาพต่อกว่าฉนวนกันความร้อนชนิดใยแก้ว (Laopanitcha-kul et al. 2008) แต่ในช่วงกลางคืนผนังเขียวไม่เก็บกักความร้อนไว้เหมือนกับฉนวน จะลดอุณหภูมิลงตาม อุณหภูมิอากาศ และโดยเฉพาะถ้ามีการเว้นระยะห่างประมาณ 10 เซนติเมตร หรือเป็นพืชที่มีช่องว่าง ใต้พุ่มใบ ก็จะทำให้คายความร้อนในช่วงกลางคืนได้ดีขึ้นในขณะที่ฉนวนจะสะสมความร้อนไว้ภายใน อาคารถ่ายเทออกไม่ได้หากไม่เปิดหน้าต่างระบายอากาศลมไม่ผ่าน แต่หากเป็นห้องที่สามารถเปิด หน้าต่างด้านตรงข้ามได้ จะช่วยทำให้เกิด Cross Ventilation เมื่อลมพัดผ่านใบก็สามารถถูตามลม จะนำเอาความเย็นจากใบและอากาศรอบๆ ใบเข้าสู่อาคาร ในกรณีที่ไม่สามารถเปิดหน้าต่างด้านตรง ข้ามได้ อาจใช้พัดลมดูดอากาศช่วยในการระบายอากาศผ่านอาคาร อย่างไรก็ตาม การใช้แผงกันแดดไม้ เลื้อยเพื่อลดความร้อนอาจไม่สามารถลดอุณหภูมิอากาศให้อยู่ในสภาวะน่าสบาย (22-28 องศา เซลเซียส) ได้เสมอไป โดยเฉพาะในฤดูร้อนช่วงเวลากลางวัน แต่การนำมาใช้กับห้องที่ปรับอากาศจะ สามารถลดภาระการทำความเย็นได้อย่างมีประสิทธิภาพไปไม่ไม่เคยมีอุณหภูมิสูงกว่า 38 องศา เซลเซียส ในขณะที่วัสดุก่อสร้างชนิดต่างๆ อาจมีอุณหภูมิพื้นผิวสูงถึง 45 องศาเซลเซียสหรือมากกว่า เมื่อได้รับรังสีความร้อนจากดวงอาทิตย์และแผ่รังสีเข้าสู่อาคารหรืออากาศภายนอก พื้นผิวที่ปกคลุม ด้วยใบไม้จะทำให้อุณหภูมิอากาศลดลงทั้งภายนอกและภายในอาคาร ส่งผลระยะใกล้ต่อมนุษย์ผู้อยู่ อาศัย ส่งผลระยะใกล้ต่อสิ่งแวดล้อม โดยลดอุณหภูมิรอบอาคารซึ่งทำให้บรรเทาปรากฏการณ์เกาะ ความร้อน (Heat Island Effect) ในเขตเมืองนอกเหนือไปจากการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่ง ส่งผลต่อการลดภาวะโลกร้อนอีกประการหนึ่งด้วย

2.2 การใช้พืชพรรณเป็นสวนหลังคา (Roof Garden) เป็นที่ประจักษ์มาเป็นเวลานานแล้วว่า สวนหลังคาสามารถลดความร้อนที่ถ่ายเทเข้าสู่อาคารทางหลังคาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยร่มเงาและใบปกคลุมประกอบกับชั้นดินวัสดุปลูกและการให้น้ำ ผนวกเข้าด้วยกัน ทำให้ลดความร้อนได้ดี ยิ่งขึ้น (Wong 2007) ปัญหาเดิมของสวนหลังคา คือ น้ำหนักดิน และระบบกักน้ำกั้นซึม ซึ่งส่งปัญหา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในช่วงดูแลรักษา ในปัจจุบันสวนหลังคาประเภท Extensive Roof Garden พัฒนาขึ้นมาโดยใช้วัสดุปลูกทดแทนดินที่มีน้ำหนักเบาและมีความหนาไม่มากกว่า 25 ซม. ทำให้ลดปัญหาเรื่องโครงสร้างรองรับและการดูแลรักษาได้ แต่จะนำมาใช้เป็นเปลือกชีวภาพซึ่งปกป้องแผ่นหลังคาจากรังสี UV ช่วยลดความร้อนมากกว่าที่จะเข้าไปใช้งานที่มีกิจกรรมของมนุษย์ เหมือนสวนในยุคก่อน

3. การกักน้ำ และการบำบัดน้ำ (Water Retention and Treatment) พื้นผิวลาดเชิงบนหลังคาหรือรอบอาคาร เป็นพื้นผิวน้ำที่น้ำไหลผ่านได้ดี และไม่เก็บกักน้ำ ทำให้น้ำไหลล้นไปโดยไม่มี การดูดซับไว้ พื้นผิวธรรมชาติที่มีดินและพืชพรรณสามารถกักน้ำและเก็บกักน้ำไว้เพื่อใช้ในการเจริญเติบโตโดยดูดซับผ่านดินและรากพืช ทั้งยังมีการคายน้ำทางใบซึ่งทำให้ความร้อนในอากาศถูกดึงมาใช้ ทำให้อุณหภูมิอากาศเหนือพื้นผิวลดลงสวนหลังคาสามารถกักน้ำได้เช่นเดียวกับการปลูกต้นไม้รอบอาคาร วัสดุปลูก และระบบระบายน้ำเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อปริมาณการกักน้ำการบำบัดน้ำด้วยวิธีธรรมชาติโดยใช้พืช มีการนำมาใช้งานจริง และได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ เช่นที่โครงการในพระราชดำริแหลมผักเบี้ย ในต่างประเทศแนวความคิด Living Machine เป็นที่บำบัดน้ำเสียของชุมชน ซึ่งเป็นบ่อปลูกพืชสวยงามที่ช่วยบำบัดน้ำเสีย ไม่มีกลิ่นรบกวน สามารถใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจได้ด้วย

4. การทำไร่นาอาคาร (Urban Farming) ปัญหาประชากรเพิ่มขึ้นในเมืองใหญ่และกระจายตัวไปยังชนบท ทำให้มีการพยากรณ์ว่า อาหารจะขาดแคลนในอีก 50 ปีข้างหน้า การทำไร่นาบนดินในแบบดั้งเดิมจะค่อยๆ สัมเล็กลงไปด้วยความจำเป็นในการใช้พื้นที่และสงวนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องด้วยการปลูกพืชชนิดเดียว (Monoculture) เป็นการทำลายระบบนิเวศเช่นเดียวกับการปลูกบ้านสร้างเมือง ปัญหาน้ำท่วมเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่จะทำให้การทำไร่นาอาจต้องย้ายสถานที่ขึ้นไปอยู่บนอาคารในเมืองแนวความคิดเรื่องการทำไร่นาอาคารหรือ ไร่นาแนวตั้ง (Vertical Farming) เกิดขึ้นจากการขาดแคลนพื้นที่เพาะปลูกที่จะเลี้ยงประชาชนในเมืองใหญ่เพื่อที่จะลดการขนส่งอาหารจากนอกเมืองเข้ามาสู่เมือง ลดการติดเชื้อซึ่งอาจปนเปื้อนมาในดิน เมืองใหญ่อย่างเช่นนิวยอร์กซิตี ชิคาโก อาจเป็นเมืองที่ต้องการการเพาะปลูกในลักษณะนี้ ประเทศเล็กๆ อย่างเช่นสิงคโปร์ ไม่มีพื้นที่เพาะปลูกจำเป็นต้องนำเข้าอาหารจากมาเลเซียและประเทศไทย มีการเพาะปลูกพืชประเภทผักไว้เลี้ยงประชาชน โดยใช้พื้นที่หลังคา รวมทั้งมีการศึกษาหาพื้นที่เชิงปริมาณที่จะจัดหาเป็นแหล่งอาหารให้กับประชาชนได้ประเทศที่อยู่ในเขตแห้งแล้ง เช่นคูโบ ต้องทำการเพาะปลูกในพื้นที่พิเศษอยู่แล้ว อาจเป็นประเทศที่เริ่มต้นโครงการนี้อย่างจริงจัง Dickson D.Despommier(1990) ศาสตราจารย์นักพยาธิวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบียมีความสนใจเรื่องอาหารที่ไม่ปนเปื้อนเชื้อโรคและเชื่อว่าดินเป็นส่วนพาเชื้อโรคปนเปื้อนมา จึงค้นหาวิธีในการเพาะปลูกพืชแบบไร้ดิน และนำมาซ้อนชั้นกันบนอาคารสูงเพื่อให้ได้พื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด เขาประเมินไว้ว่า Vertical Farm 1 หลัง สูง 30 ชั้น จะสามารถผลิตอาหารเลี้ยงประชาชน 50,000 คน โดยไม่ต้องมีการขนส่งมาจากภายนอกอาคารนี้จะควบคุมสภาพอากาศซึ่งทำให้เพาะปลูกได้ตลอดปี และใช้ระบบการปลูกพืชไร้ดิน (Hydroponics) ซ้อนกันหลายชั้น มีการใช้แสงธรรมชาติและแสงประดิษฐ์ช่วยให้ได้รับแสงเพื่อการสังเคราะห์แสงอย่างเพียงพอประเทศไทยเริ่มมีแนวคิดที่จะทำเกษตรกรรมในเมืองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2543 จากโครงการของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) โดยใช้พื้นที่ว่างที่ไม่ได้ใช้งานรักษาพยาบาลพบว่าคนใช้ที่อยู่ในห้องซึ่งมองออกไปเห็นภูมิทัศน์ธรรมชาติพื้นตัวได้เร็วกว่าและใช้ยาควบคุมความเจ็บปวดน้อยกว่ากลุ่มที่มองออกไปเห็นกำแพงที่การใช้พืชพรรณประกอบอาคารในปัจจุบันยังเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นภายหลังการออกแบบอาคาร ซึ่งสถาปนิกไม่ได้ให้ความสำคัญมากไปกว่าการตกแต่งภายในหรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดสวนภายนอกอาคาร การใช้พืชพรรณเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์และสภาพแวดล้อมเช่น การลดความร้อน ปรับปรุงคุณภาพอากาศ หรือบำบัดน้ำเสีย ต้องการการพิจารณาและออกแบบตั้งแต่ระยะแรกเริ่มในกระบวนการออกแบบ พืชพรรณนั้นเป็นสิ่งที่เตือนให้เราทราบว่าสถานที่นั้นเหมาะแก่การอยู่อาศัยของมนุษย์การศึกษาวิจัยเรื่องการนำพืชมาใช้ประกอบอาคารยังคงต้องดำเนินต่อไปเพื่อค้นคว้าข้อมูลและวิธีการที่มีประสิทธิภาพซึ่งเกิดประโยชน์สูงสุดต่อมนุษย์และสภาพแวดล้อมมาปลูกผักเพื่อใช้บริโภคในชุมชน แต่ยังไม่ถึงขั้นปลูกบนอาคาร เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูงและยังไม่มีการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการในการลงทุนดังกล่าวอย่างไรก็ดีประเทศไทยอยู่ในเขตร้อนชื้นซึ่งเพาะปลูกได้ทั้งปีหากมีการทำอาคารปลูกพืชคงไม่ต้องใช้ระบบปรับอากาศและน่าจะประหยัดกว่าในต่างประเทศโดยอาจใช้อาคารสูงที่ถูกทิ้งร้าง หรืออาคารจอดรถยนต์ที่ไม่ได้ใช้งานมาดัดแปลงได้

5. การลดความเครียดพักสายตาเพิ่มผลผลิตในการทำงานมีงานวิจัยในต่างประเทศที่สนับสนุนแนวความคิดเรื่องการใช้พืชภายในอาคารเพื่อเพิ่มผลผลิตในการทำงาน ซึ่งมุ่งไปที่คนทำงานในสำนักงาน แต่พบว่ามักเป็นโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจากบริษัทที่รับจัดทำสวนภายในอาคาร และประโยชน์ที่ได้รับนั้นอันที่จริงใกล้เคียงกับการมีหน้าต่างที่มองออกไปเห็นทิวทัศน์ การตกแต่งผนังด้วยงานศิลปะหรือภาพถ่าย จากงานวิจัยทางด้านการ

2.5 สำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ในช่วงระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้มีการกำหนดกรอบขึ้นน้ำและควบคุมการพัฒนาโดยจัดทำเป็นแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1(พ.ศ. 2520-2524) ถึงฉบับที่ 6(พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งแต่ละฉบับนั้นมีเป้าหมายของการพัฒนาที่แตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 12 ปี (พ.ศ.2552-2563) ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐให้รัฐบาลที่เข้ามาบริหารงานต้องดำเนินการประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยรัฐบาลได้จัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ขึ้น และกำหนดให้ส่วนราชการต่างๆทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าว กรุงเทพมหานครในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีภาระหน้าที่ในการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพฯ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สุขอนามัย การศึกษา ฯลฯ ดังนั้นเพื่อให้การบริหารและพัฒนากรุงเทพฯ มีทิศทางดำเนินงานที่ชัดเจน จึงได้มีการจัดทำแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานครขึ้น ซึ่งแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานครฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะสิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2551 กรุงเทพมหานครมีความเห็นว่าควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากรุงเทพฯ ระยะยาว กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว เพื่อเป็นกรอบแนวทางหลักในการพัฒนากรุงเทพฯ ให้เป็นมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552-2563) โดยจะแบ่งช่วงการพัฒนาเป็น 3 ระยะระยะละ 4 ปี ตามวาระของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อประโยชน์ของกรุงเทพฯ ในระยะยาวต่อไป

ด้วยกระแสการพัฒนาในปัจจุบันที่ความเชื่อมโยงของกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีแห่งความเป็นเมืองหลักของโลกส่งผลให้กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆ ที่มีห่วงโซ่อุปทาน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Supply Chain) ในระดับที่ใหญ่กว่าขอบเขตการปกครองของกรุงเทพฯ การใช้ประโยชน์ที่ดินต่างๆที่มีความเชื่อมโยงกันมีที่ตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่ที่เรียกว่า “ภาคมหานคร” ซึ่งประกอบด้วยกรุงเทพฯและปริมณฑล (Bangkok Metropolitan Region: BMR) ครอบคลุมพื้นที่ 6 เขตการปกครอง ได้แก่ กรุงเทพฯ และอีก 5 จังหวัดปริมณฑล คือ สมุทรปราการ ปทุมธานี สมุทรสาคร นครปฐม และนนทบุรี ส่วนที่เป็น BMR นี้มีพื้นที่ทั้งหมด 7,761.6 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตที่เรียกว่าเขตมหานคร (Metropolis) ที่หมายถึง เขตพื้นที่ที่มีเมืองศูนย์กลางและมีพื้นที่เมืองอื่นๆ อยู่ล้อมรอบเมืองศูนย์กลางดังกล่าว โดยเขตพื้นที่เมืองที่ล้อมรอบเหล่านี้มีการผสมผสานทางเศรษฐกิจและสังคมกับเมืองศูนย์กลาง (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2524)

การเกิด “ภาคมหานคร” เป็นผลจากนโยบายการพัฒนาในระดับประเทศที่ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะกรุงเทพฯ แต่มีการขยายการพัฒนาในด้านต่างๆ ไปในเขตจังหวัดปริมณฑล อาทิ ระบบสาธารณสุขภาคต่างๆ ที่ส่งผลทำให้มีการขยายขอบเขตไปตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ปริมณฑลมากขึ้น การย้ายสถานที่ราชการสำคัญๆ ไปในเขตปริมณฑล โดยเฉพาะที่จังหวัดนนทบุรี ตลอดจนมีการลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์อันเป็นผลจากความต้องการที่อยู่อาศัยทั้งจากประชากรในพื้นที่ ผู้ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ และผู้ที่ต้องการบ้านพักอาศัยในราคาที่ไม่แพงนัก เนื่องจากบ้านที่อยู่ในเมืองชั้นในและชั้นกลางของกรุงเทพฯ มีราคาสูง ทำให้มีการย้ายบ้านเรือนออกไปอยู่ตามชานเมือง หรือพื้นที่ในจังหวัดใกล้เคียงมากขึ้น เขตพื้นที่ที่อยู่ติดกับกรุงเทพฯ ของจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม จึงมีโครงการบ้านจัดสรรเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากจนในปัจจุบันเองแทบไม่สามารถแยกเขตของกรุงเทพฯ กับเขตของจังหวัดปริมณฑลได้เลยเพราะพื้นที่ของความเป็นเมืองและกิจกรรมต่างๆ มีความต่อเนื่องกันจนเรียกได้ว่าเป็นเมืองเดียวกันในทุกๆ ด้าน (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร)

การแบ่งพื้นที่เขตตามนโยบายการพัฒนาเมืองการจัดแบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อการบริหารจัดการเมืองที่เป็นระบบ ตามนโยบายพัฒนาเมืองตามพื้นที่ และแบ่งกลุ่มเพื่อการพัฒนาตามศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะของพื้นที่ต่างๆ ให้เป็นไปตามกรอบและแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที มีการประสานงานระหว่างเขตได้ดี ในกรณีนี้ กรุงเทพมหานครจึงได้แบ่งกลุ่มเขตตามลักษณะพื้นที่ออกเป็น 12 กลุ่มเขต ตามโครงสร้างการพัฒนาเมืองที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร โดยรายละเอียดแต่ละกลุ่มเขตมีดังนี้ (Administrator:2554)

พื้นที่ส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะที่มีความหนาแน่นสูง (Compact City) ได้แก่ พื้นที่ในแนวนอนวงแหวนรัชดาภิเษก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาในลักษณะที่มีความหนาแน่นสูง เนื่องจากมีความพร้อมด้านการให้บริการ โดยเฉพาะการขนส่งมวลชนระบบรางตามแผนแม่บทรางในระยะเร่งด่วน 6 ปี เป็นแหล่งงาน ย่านธุรกิจการค้าและบริการที่สำคัญของกรุงเทพมหานครพื้นที่ในกลุ่มของ Compact City สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะของพื้นที่และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต ดังนี้

พื้นที่ กท 1 เรียกว่า กลุ่มรัตนโกสินทร์ เขตอนุรักษ์เมืองเก่ากรุงรัตนโกสินทร์ ศูนย์กลางบริหารราชการ (เขตดุสิต) ย่านธุรกิจพาณิชย์กรรมเฉพาะ (สำเพ็ง พาหุรัด เยาวราช โป้เป็) และแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ประกอบ 4 เขต คือ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ และเขตดุสิต

พื้นที่ กท 2 เรียกว่า กลุ่มลุมพินี เขตศูนย์กลางธุรกิจ การค้า การบริการ และการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ประกอบด้วยเขต 4 เขต คือ ปทุมวัน บางรัก สาทร และวัฒนา ซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารสำนักงาน ธุรกิจ พาณิชยกรรมระดับชาติ ศูนย์รวมของโรงแรมและที่พักของนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ กท 3 เรียกว่า กลุ่มวิภาวดี เขตเศรษฐกิจใหม่ แหล่งจ้างงาน ย่านการค้าบริการ และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ประกอบด้วยเขต 6 เขต ได้แก่ จตุจักร บางซื่อ พญาไท ดินแดง ห้วยขวาง และราชเทวี โดยเขตจตุจักรเป็นย่านธุรกิจใหม่กระจุกตัวตามแนวถนนวิภาวดี และถนนรัชดาภิเษก ในอนาคตเป็นที่ตั้งของศูนย์คมนาคม (ศูนย์พหลโยธิน) ขณะที่เขตราชเทวีจะมีการพัฒนาของศูนย์คมนาคม (ศูนย์มักกะสัน) และจุด Boarding Pass เข้าสู่สนามบินสุวรรณภูมิ เขตพญาไท เป็นย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก และเป็นที่ตั้งของอาคารสำนักงาน เขตดินแดงเป็นย่านสถาบันราชการ และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ส่วนเขตห้วยขวางเป็นเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก และเป็นย่านสถานบันเทิง

พื้นที่ กท 4 เรียกว่า กลุ่มเจ้าพระยา เขตเศรษฐกิจใหม่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา รองรับการพัฒนาตัวของวงแหวนอุตสาหกรรม ประกอบด้วยเขต 5 เขต คือ เขตคลองเตย บางคอแหลม ยานนาวา พระโขนง และเขต บางนา โดยเขตเขตคลองเตยจะมีการพัฒนา ปรับปรุงบริเวณท่าเรือคลองเตย เป็นย่านสำนักงานพาณิชย์กรรม และโรงแรมริมแม่น้ำ เขตบางคอแหลม ยานนาวา เป็นเขตเศรษฐกิจพระราม 3 ส่วนเขตพระโขนง บางนา จะเป็นพื้นที่ที่พัฒนาตามโครงการวงแหวนอุตสาหกรรม

พื้นที่ กท 5 เรียกว่า กลุ่มกรุงธนบุรี เขตอนุรักษ์เมืองเก่ากรุงธนบุรี แหล่งวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วยเขต 5 เขต ได้แก่ เขตธนบุรี บางกอกใหญ่ คลองสาน บางกอกน้อย และเขตบางพลัด โดยกลุ่มเขตนี้เป็นแหล่งประวัติศาสตร์การสถาปนากรุงธนบุรี มีวัด โบสถ์ มัสยิด ที่ทรงคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม จิตรกรรม ยังคงวิถีชีวิตของชุมชนนานาชาติ (จีน ฝรั่งเศส แวก เขมร ลาว) และชนบประเพณีไทยดั้งเดิม

พื้นที่ กท 6 เรียกว่า กลุ่มตากสิน เขตเศรษฐกิจการจ้างงานใหม่ และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากรองรับศูนย์คมนาคม (ศูนย์ตากสิน) ศูนย์ธุรกิจพาณิชย์กรรม และศูนย์ราชการของกรุงเทพมหานครด้านตะวันตก ประกอบด้วยเขต 3 เขต ได้แก่ เขตภาษีเจริญ จอมทอง และราษฎร์บูรณะ โดยเขตภาษีเจริญ และเขตจอมทองอยู่ในเขตอิทธิพลของศูนย์ตากสิน และเขตราษฎร์บูรณะเป็นเขตส่งเสริมการพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ที่มีสภาพแวดล้อมดีตามแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่พัฒนาตามลักษณะเฉพาะ ได้แก่ พื้นที่นอกแนวถนนวงแหวนรัชดาภิเษก ซึ่งผังรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 2) กำหนดเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ที่อยู่อาศัยน้อย เขตอุตสาหกรรม เกษตรกรรม โดยมีศูนย์ชุมชนชานเมือง และย่านการค้าและบริการระดับต่าง ๆ กระจายตัวเพื่อให้บริการประชาชนโดยทั่วไป พื้นที่ในกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะของพื้นที่และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต ดังนี้

พื้นที่ กท 7 เรียกว่า กลุ่มพระนครเหนือ เขตที่อยู่อาศัยรองรับการพัฒนาของเมือง ด้านตะวันออกตอนเหนือ ประกอบด้วยเขต 5 เขต ได้แก่ เขตบางเขน หลักสี่ ดอนเมือง สายไหม และลาดพร้าว ซึ่งสภาพปัจจุบันเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และการย้ายสนามบินดอนเมืองไปยังสนามบินสุวรรณภูมิ จะทำให้บทบาทของเมืองเปลี่ยนไป ในกลุ่มนี้ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร กำหนดให้มีศูนย์ชุมชนชานเมือง (ศูนย์สะพานใหม่) เป็นแหล่งงานย่านการค้าและบริการเพื่อให้บริการประชาชน

พื้นที่ กท 8 เรียกว่า กลุ่มบูรพา เขตที่อยู่อาศัยรองรับการพัฒนาของเมือง (Transition Zone) ด้านตะวันออกตอนใต้ ประกอบด้วย 6 เขต คือ บางกะปิ คันนายาว วังทองหลาง บึงกุ่ม สะพานสูง และสวนหลวง สภาพปัจจุบันเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย เป็นพื้นที่รองรับการพัฒนาของเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ กท 9 เรียกว่า กลุ่มสุวินทวงศ์ เขตเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยสภาพแวดล้อมดี ประกอบด้วยเขต 2 เขต คือ คลองสามวา และหนองจอก สภาพปัจจุบันเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และในอนาคตได้มีโครงการพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยสภาพแวดล้อมดี

พื้นที่ กท 10 เรียกว่า กลุ่มศรีนครินทร์ เขตศูนย์ชุมชนชานเมืองรองรับสนามบิน ประกอบด้วย เขต 3 เขต คือ ลาดกระบัง มีนบุรี และประเวศ เป็นเขตพัฒนารองรับสนามบินสุวรรณภูมิ โดยการพัฒนาศูนย์ชุมชนลาดกระบัง เป็นแหล่งงาน ย่านการค้าและบริการ เขตนิคมอุตสาหกรรม ลาดกระบัง มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้า (ICD) และสถานีขนส่งสินค้าชานเมือง เป็น Logistic Center ส่วนเขตประเวศ และมีนบุรีเป็นที่อยู่อาศัยรองรับแหล่งงาน

พื้นที่ กท 11 เรียกว่า กลุ่มมหาสวัสดิ์ เขตเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยสภาพแวดล้อมผสมผสานพื้นที่เกษตรกรรม ประกอบด้วย เขต 4 เขต คือ ทวีวัฒนา ตลิ่งชัน บางแค และหนองแขม เป็นการพัฒนามาตามสภาพปัจจุบันและตามที่กำหนดโดยผังเมืองรวม

พื้นที่ กท 12 เรียกว่า กลุ่มสนามชัย เขตเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัยและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประกอบด้วยเขต 3 เขต ได้แก่ บางขุนเทียน บางบอน และทุ่งครุ โดยเขตบางขุนเทียนและบางบอนเป็นเขตอุตสาหกรรม เกษตรกรรม เขตทุ่งครุเป็นเขตที่อยู่อาศัย และเกษตรกรรม พื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้มีแบ่งกลุ่มเขตตามลักษณะพื้นที่เป็น 12 กลุ่มเขต และแบ่งเขตการพัฒนาตามบทบาทการพัฒนาเมืองเป็น 6 เขต ประกอบด้วย

- เขตอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์และกลุ่มกรุงธนบุรี

- เขตเศรษฐกิจของเมือง ได้แก่ กลุ่มวิภาวดี กลุ่มลุมพินี กลุ่มเจ้าพระยา และกลุ่มตากสิน

- เขตที่อยู่อาศัย ได้แก่ กลุ่มพระนครเหนือและกลุ่ม

- เขตอุทยานนคร ได้แก่ กลุ่มสุวินทวงศ์ และกลุ่มมหาสวัสดิ์

- เขตชุมชนใหม่รองรับสนามบินสุวรรณภูมิ ได้แก่ กลุ่มศรีนครินทร์ โดยมีเขตชุมชนใหม่ 2

พื้นที่ คือ ศูนย์ชุมชน ชานเมืองมีนบุรี และศูนย์ชุมชนชานเมืองลาดกระบัง

- เขตควบคุมและรักษาสภาพแวดล้อมของเมือง ได้แก่ กลุ่มสนามชัย ครอบคลุมเขตบางขุนเทียน และป่าชายเลน ทั้งหมด (หนังสือสรุปผลการสัมมนา ด้านผังเมืองและการใช้ที่ดิน และด้านการจราจร การขนส่งและสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร นโยบายการพัฒนากรุงเทพมหานคร บรรยายโดย นางบรรณศิริกัญญา เมฆวิชัย รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หน้า 2 -3) ศึกษาศาสตร์ และประเมินผล กรุงเทพมหานคร

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตดุสิต มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต
ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตปทุมวัน มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต
ทิศใต้ ติดต่อกับเขตสัมพันธวงศ์ มีถนนพระรามที่ 4 และถนนเจริญกรุงเป็นเส้นแบ่งเขต
ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตพระนคร มีคลองรอบกรุง (คลองโอ่งอ่าง) และถนนราชดำเนิน

นอก

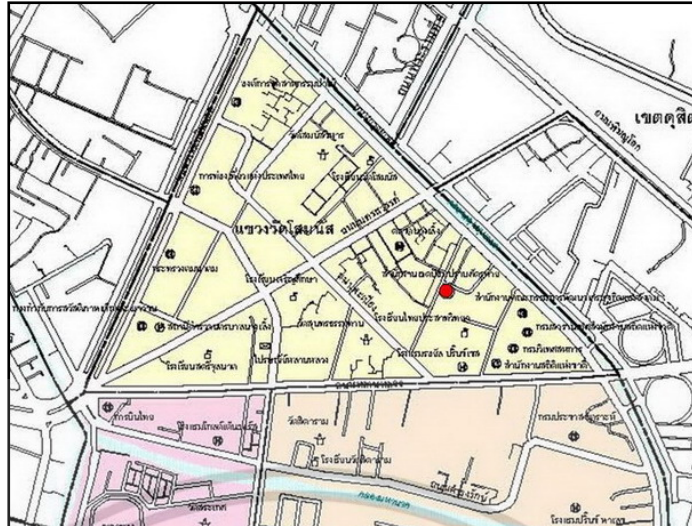
3.1.1 ลักษณะกายภาพของขอบเขต

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครกลาง ถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งพระนคร มีพื้นที่ 1.931 ตร.กม. แบ่งออกเป็น 5 แขวง ประชากรของเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายจัดเป็นสองประเภท คือ ผู้ตั้งถิ่นฐานเดิม อันประกอบด้วยชนชาวจีนและไทย อาศัยอยู่บริเวณแขวงป้อมปราบ วัดเทพศิรินทร์ บ้านบาตรและวัดโสมนัส และชนชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบในสุเหร่ามหานาค แขวงคลองมหานาค

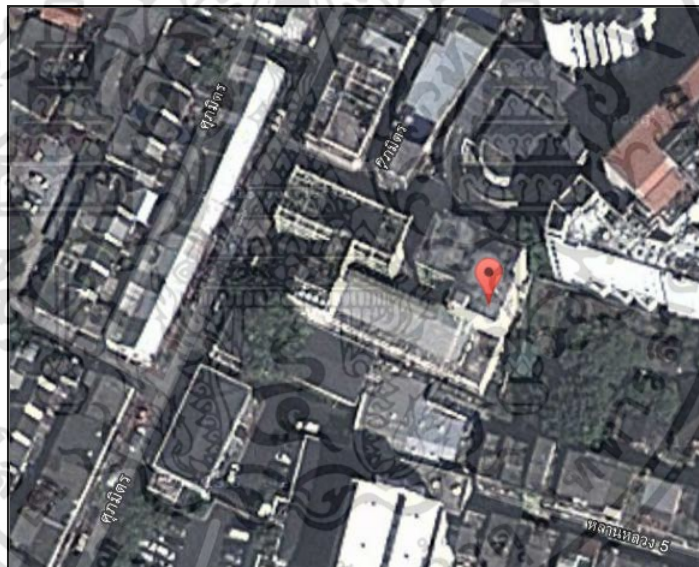

ภาพที่ 3.2 แสดงพื้นที่ขอบเขตของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
ที่มา : <http://cpd.bangkok.go.th>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.3 แสดงตำแหน่งของสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
ที่มา : <http://portal.bangkok.go.th>

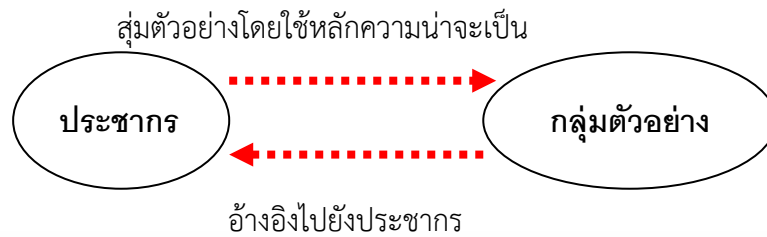
ภาพที่ 3.4 แสดงภาพถ่ายทางอากาศบริเวณสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
ที่มา : www.google.com

จากแผนที่สำนักงานเขต ป้อมปราบศัตรูพ่าย ตั้งอยู่เลขที่ 50 ถนนสุขุมมิตร แขวงวัดโสมนัส
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเชื่อมโยงบริการสำนักงานเขตและชุมชน
กรณีศึกษาเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่าง (Sampling) และนำค่าสถิติของกลุ่ม
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างมาประมาณต่อพารามิเตอร์ของประชากร (Population) แล้วจึงนำผลการวิจัยอ้างอิงไปยังประชากรดังแสดงในภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 แสดงการวางแผนประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

3.2.1 ประชากร

เป็นพนักงานในสำนักงานเขตและประชาชนผู้ทั่วไปในบริเวณเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ประชากรของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จัดเป็นสองประเภท คือ ผู้ตั้งถิ่นฐานเดิม อันประกอบด้วยชนชาวจีนและไทย อาศัยอยู่บริเวณแขวงป้อมปราบ วัดเทพศิรินทร์ บ้านบาตรและวัดโสมนัส และชนชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ ในสุเหร่ามหานาค แขวงคลองมหานาค มีประชากรทั้งหมด 53,526 คน

- แขวงป้อมปราบ มีจำนวนประชากร ชาย 8,653 คน หญิง 9,133 คน รวม 17,786 คน
- แขวงวัดเทพศิรินทร์ มีจำนวนประชากร ชาย 4,072 คน หญิง 4,161 คน รวม 8,233 คน
- แขวงคลองมหานาคมีจำนวนประชากร ชาย 5,196 คน หญิง 5,854 คน รวม 11,050 คน
- แขวงบ้านบาตร มีจำนวนประชากร ชาย 4,105 คน หญิง 4,236 คน รวม 8,341 คน
- แขวงวัดโสมนัส มีจำนวนประชากร ชาย 3,915 คน หญิง 4,111 คน รวม 8,026 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลในด้านการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพพื้นที่สีเขียวภายในบริเวณสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

3.3.1 แบบสอบถามความคิดเห็น

ในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาติดต่อและพนักงานในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่สีเขียว
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้พื้นที่สีเขียว

แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่ศึกษาโดยครอบคลุมข้อมูลดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ การประกอบอาชีพ จำนวนปีที่อยู่อาศัยในพื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณโดยรอบพื้นที่สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการด้านกายภาพของผู้เข้ามาติดและพนักงานในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นถึงแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

4. นำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแล้วนำไปทดลองใช้ (Pilot Survey) กับพื้นที่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ที่ศึกษา

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการเก็บข้อมูล

6. ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วในพื้นที่ศึกษา

7. สรุปผลการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น

ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นดังกล่าว จะเป็นข้อมูลด้านความคิดเห็นส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสำรวจและสังเกตในส่วนที่ 2 ตามกระบวนการวิจัยต่อไป

3.3.2 การสำรวจและสังเกตกรณีศึกษา

ในการสำรวจและสังเกตกรณีศึกษาผู้วิจัยจะทำการออกแบบและวางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. สำรวจสภาพทั่วไปของพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

2. สำรวจสาธารณูปโภคสาธารณูปการ

3. สำรวจการใช้พื้นที่สีเขียว

4. สำรวจการบำรุงรักษาของพื้นที่สีเขียว

สำหรับข้อมูลจากการสำรวจและสังเกตข้างต้นจะเป็นข้อมูลทางด้านกายภาพที่ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นในส่วนแรกตามกระบวนการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบสำรวจและสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและโดยแบ่งตามขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยติดต่อส่วนงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อขอข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิจัยและข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้ามาติดต่อ และพนักงานภายในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายรวมถึงขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบสำรวจการสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นที่แก้ไขสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วเพื่อที่จะไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ศึกษาตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้

3.4.3 ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่ภาคสนามโดยใช้แบบสำรวจและการสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพการณปัจจุบันของพื้นที่เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพพื้นที่สีเขียวโดยรอบภายในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

3.4.4 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามความคิดเห็นและจากการสำรวจการสังเกตในเขตพื้นที่ศึกษา

3.4.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจการสังเกต และจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ถูกต้องทำการคัดแยกข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลได้ กับส่วนที่ต้องทำการเก็บข้อมูลซ่อมแซม

3.4.6 ลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์อีกครั้ง

3.4.7 สรุปผลการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสำรวจการสังเกตไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยวางแผนในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วนประกอบด้วย

3.5.1 ข้อมูลจากแบบสำรวจและสังเกตในพื้นที่ที่ศึกษาซึ่งจะนำข้อมูลที่ได้ อาทิ แผนที่ ผังพื้นที่ ข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมและข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ศึกษาผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง กราฟ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิวงกลมและแปรผล ประกอบการบรรยายดังนี้

3.5.2.1 นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ

3.5.2.2 นำเสนอข้อมูลด้านทางกายภาพของพื้นที่ โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพในเขตพื้นที่ศึกษา และระดับของความเหมาะสมด้านรูปแบบสถาปัตยกรรม

3.5.2.3 นำเสนอข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพพื้นที่สีเขียวโดยรอบภายในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โดยแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมดังกล่าว จะนำไปสู่กระบวนการสรุปผลการวิจัย เรื่องจัดสภาพแวดล้อมกายภาพพื้นที่สีเขียวโดยรอบภายในสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

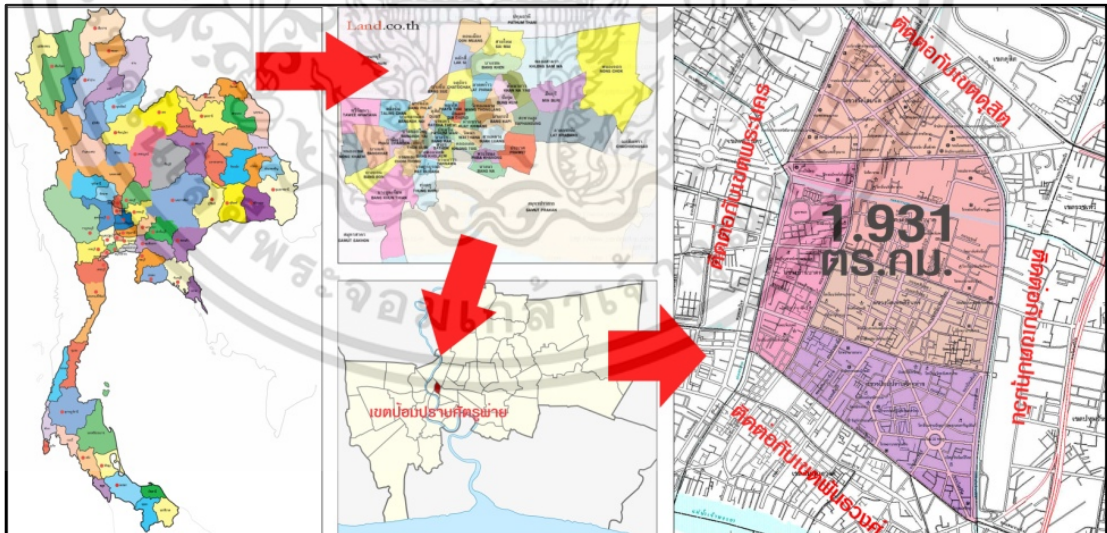
การวิจัยเรื่องการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ดำเนินการด้วยวิธีวิจัยพื้นที่กรณีศึกษา ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พื้นที่โดยรอบเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายด้วยเครื่องมือในการวิจัยประเภทแบบสอบถามและแบบสำรวจและสังเกต จากนั้นนำผลสำรวจมาวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัย ซึ่งแบ่งตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกตจะทำการรวบรวมข้อมูลในลักษณะทางกายภาพของชุมชน ในระยะเวลารวมทั้งสิ้น 3 เดือน ระหว่างวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ณ บริเวณเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร โดยทำการสำรวจรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ข้อมูลด้านการสำรวจลักษณะทางกายภาพของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ลักษณะทางกายภาพทั่วไปของพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานครนั้นเป็นการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ในสภาพการปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลด้านกายภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงลักษณะพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
ที่มา : <https://www.google.co.th>

ลักษณะทางกายภาพ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของ กรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพฯกลาง ถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งพระนคร มีพื้นที่ 1.931 ตร.กม. แบ่งออกเป็น 5 แขวง ประชากรของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จัดเป็นสองประเภท คือ ผู้ตั้งถิ่นฐานเดิม อันประกอบด้วยชนชาวจีนและไทย อาศัยอยู่บริเวณแขวงป้อมปราบ วัดเทพศิรินทร์ บ้านบาตรและวัดโสมนัส และชนชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ ในสุเหร่ามหานาค แขวงคลองมหานาคทิศเหนือ ติดต่อกับเขตดุสิต มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตปทุมวัน มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศใต้ ติดต่อกับเขตสัมพันธวงศ์ มีถนนพระรามที่ 4 และถนนเจริญกรุงเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตพระนคร มีคลองรอบกรุง (คลองโอ่งอ่าง) และถนนราชดำเนินนอก

ภาพที่ 4.2 แสดงสภาพปัจจุบันในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ที่มา : จากการสำรวจเดือนกันยายน 2557

จากภาพที่ 4.2 พบว่าสภาพปัจจุบันในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นอาคารเก่าอนุรักษ์ มีลักษณะของการการใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการ ร้านค้า ธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ 2 ชั้นขึ้นไป มีความหนาแน่นของอาคารและประชากร รวมไปถึงความหลากหลายของกิจกรรม ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีพื้นที่สีเขียวที่เข้าเกณฑ์ตามกฎหมายอาคารและผังเมืองเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่อาคารและผู้ใช้อาคารภายในเขต

ภาพที่ 4.3 แสดงลักษณะเส้นทางสัญจรทางรถและทางเรือภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ที่มา : จากการสำรวจเดือนกันยายน 2557 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสำรวจพบว่ารูปแบบการเข้าถึงพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย สามารถเข้าได้ทางรถทาง เรือ ทางรถโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวและรถโดยสารประจำทาง โดยใช้ถนนสายหลักคือถนนเจริญกรุง ถนนบำรุงเมือง ถนนวรจักร ทางเรือสามารถเดินทางได้ทั้งคลองแสนแสบและคลองมหานาค

4.1.2 ข้อมูลด้านการสำรวจสาธารณสุขป้อมปราบศัตรูพ่าย

สาธารณสุขป้อมปราบศัตรูพ่ายบริเวณพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดพื้นที่สีเขียว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่และเอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์มากที่สุดในการทำกิจกรรม ต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและสังเกตซึ่งเป็นข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.4 แสดงสาธารณสุขป้อมปราบศัตรูพ่ายภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
ที่มา : จากการสำรวจเดือนกันยายน 2557

จากการสำรวจพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณสุขป้อมปราบศัตรูพ่ายในพื้นที่เขต ป้อมปราบศัตรูพ่ายยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน เช่นลานกิจกรรม พื้นที่ริมถนนทาง สาธารณะ แม่น้ำลำคลอง ควรเสริมสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อลดผลกระทบจากมลพิษของเมือง รักษา สภาพแวดล้อมธรรมชาติของเมืองให้น่าอยู่ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการ แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งช่วยกรองมลพิษเสริมสร้างสุขภาพกายสุขภาพจิตที่แข็งแรงให้คนเมืองและ เพื่อเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมือง อัน จะทำให้ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่ร่มรื่นสวยงามและน่าอยู่ตลอดไป

4.1. 3 ข้อมูลด้านการสำรวจการใช้พื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

ลักษณะของพื้นที่สีเขียวภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อ การใช้ชีวิตและส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชนภายในเขตและประชาชนนอกเขตที่เข้ามาใช้ ประโยชน์ภายในพื้นที่เขต ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและสังเกตซึ่งเป็นข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.5 แสดงลักษณะการใช้พื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
ที่มา : จากการสำรวจเดือนกันยายน 2557

จากการสำรวจพบว่าภายในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายยังประสบปัญหาขาดพื้นที่สีเขียวที่สามารถใช้งานได้เพื่อรองรับกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ พื้นที่สีเขียวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สีเขียวขนาดเล็กริมทางเท้าและเกาะกลางถนน ป้ายรถเมล์ สวนหย่อมตามสถานที่ต่างๆ และตามอาคารบ้านเรือน ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ต้องออกไปใช้พื้นที่สีเขียวนอกเขต

จากการสำรวจพบว่าสภาพทางกายภาพพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายสามารถสรุปปัญหาและข้อจำกัดได้ดังนี้

1. ไม่มีพื้นที่สีเขียวสำหรับทำกิจกรรมของชุมชน
2. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เช่น น้ำเน่าเสีย มักจะได้รับผลกระทบของน้ำเสีย

และขยะมูลฝอยของกิจกรรมในชุมชน

3. ภูมิทัศน์ภายในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายบางส่วนมีสภาพเสื่อมโทรม ไม่เป็นระเบียบ ยังขาดการดูแลรักษา

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับชุมชนเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีชุมชนเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โดยแบ่งแบบสอบถามประกอบการวิจัยชุดนี้ออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชากรในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ในช่วงวัน
จันทร์-วันอาทิตย์

ตารางที่ 4.1 การจำแนกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	200	100
ชาย	73	36.5
หญิง	127	63.5
2. ภูมิลำเนา	200	100
คลองมหานาค	36	18
บ้านบาตร	52	26
ป้อมปราบ	70	35
วัดเทพศิรินทร์	22	11
วัดโสมนัส	7	3.5
ไม่ระบุ	13	6.5
3. สถานะภาพ	200	100
ประชาชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	187	93.5
ผู้อยู่นอกเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	13	6.5
4. บทบาทหน้าที่ในชุมชน(ตอบเฉพาะบุคคลในท้องถิ่น)	200	100
กลุ่มผู้นำชุมชน	25	12.5
ประชากรทั่วไป	162	81
ผู้อยู่นอกเขต	13	6.5
5. อายุ	200	100
20-25	54	27
26-35	74	37
36-45	26	13
46-55	62	31
56-65	16	8
6. ระดับการศึกษา	200	100
ต่ำกว่าปริญญาตรี	97	48.5
ระดับปริญญาตรี	68	34
สูงกว่าปริญญาตรี	35	17.5
7. อาชีพ	200	100
รับราชการ	36	18
รัฐวิสาหกิจ	23	11.5
ลูกจ้าง	52	26
เจ้าของบริษัท/ธุรกิจส่วนตัว	27	13.5
พนักงานบริษัทเอกชน	62	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.1 พบว่าประชาชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายตอบแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นนั้น พบว่าเป็นเพศหญิงร้อยละ 63.5 เพศชาย 36.5 ส่วนใหญ่ผู้ตอบคำถามเป็นคนในแขวงป้อมปราบ ร้อยละ 35 รองลงมาเป็นแขวงบ้านบาตร ร้อยละ 52 สถานะภาพเป็นประชากรในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายคิดเป็นร้อยละ 93.5 และอยู่นอกเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ร้อยละ 6.5 พบเป็นประชากรทั่วไป ร้อยละ 81 รองลงมาคือผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีอายุในช่วง 26-35 คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาอายุในช่วง 46-55 คิดเป็นร้อยละ 31

4.2.2 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและพื้นที่สีเขียวในชุมชน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาจากการใช้พื้นที่เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอยู่อาศัยของประชากรในชุมชน โดยนำมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านเคยไปสวนสาธารณะชุมชนหรือไม่	200	100
เคย	78	39
ไม่เคย	103	51.5
ไม่แน่ใจ	19	9.5
2. ท่านคิดว่าสวนสาธารณะในชุมชนมีคุณภาพอย่างไร	200	100
ดีมาก	47	23.5
พอใช้ได้	68	34
ต้องปรับปรุง	85	42.5
3. ท่านคิดว่าสวนสาธารณะในชุมชนเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่	200	100
เพียงพอ	15	7.5
ไม่เพียงพอ	173	86.5
มากเกินไป	12	6
4. ท่านเดินทางไปสวนสาธารณะในชุมชนโดยวิธีใด	200	100
รถยนต์ส่วนตัว	5	2.5
รถจักรยานยนต์	72	36.0
รถจักรยาน	87	43.5
รถโดยสารประจำทาง	36	18.0
5. ท่านคิดว่าสวนสาธารณะในชุมชนของท่าน สิ่งใดต่อไปนี้ที่ควรปรับปรุงมากที่สุด	200	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
ถนน/ทางสัญจร	35	17.5
ความปลอดภัย	19	9.5
พืชพรรณไม้	120	60
ความสวยงาม	11	5.5
ความสะอาด	15	7.5
6. โดยปกติท่านเดินทางไปสวนเพื่อกิจกรรมใด	200	100
พักผ่อน	47	23.5
ท่องเที่ยว	36	18
ออกกำลังกาย	92	46
ธุรกิจ การค้า	25	12.5
7. ท่านคิดว่าภายในสวนสาธารณะในชุมชน ควรปรับปรุงสิ่งใดมากที่สุด	200	100
จุดพักผ่อน ศาลา	24	12
พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม	13	6.5
สนามเด็กเล่น	18	9
จุดให้บริการ	20	10
ทางเดิน ทางวิ่ง	32	16
ที่จอดรถ	8	4
เครื่องออกกำลังกาย	27	13.5
พืชพรรณไม้	46	23
ที่ทิ้งขยะ	12	6
8. ท่านคิดว่าเส้นทางการเข้าถึงสวนสาธารณะในชุมชน สิ่งใดควรปรับปรุงมากที่สุด	200	100
ทางเดินรถส่วนตัว	16	8
ทางเท้า ทางวิ่ง	32	16
ทางจักรยาน	35	17.5
ป้ายบอกทาง	19	9.5
สวนสาธารณะ	68	34
ไฟส่องสว่าง	30	15
9. ท่านคิดว่าพื้นที่สีเขียวประเภทใดในชุมชน ที่ควรปรับปรุงมากที่สุด	200	100
10. ท่านประทับใจพื้นที่สีเขียวประเภทใดในชุมชนมากที่สุด	200	100
พื้นที่สีเขียวริมน้ำ	173	86.5
สวนสาธารณะ	15	7.5
พื้นที่สีเขียวบริเวณโบราณสถาน วัด	12	6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 พบว่าประชาชนที่ไม่เคยไปสวนสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 51.5 ประชาชนที่เคยไปสวนสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 39 ความคิดเห็นต่อสวนสาธารณะในชุมชนต้องปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาคือ พอใช้ได้ คิดเป็นร้อยละ 34 ประชาชนที่คิดว่าสวนสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการคิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาคือเพียงพอคิดเป็นร้อยละ 7.5 การเดินทางไปสวนสาธารณะมากที่สุดโดยรถจักรยาน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 72 ส่วนที่ควรปรับปรุงมากที่สุดในสวนสาธารณะคือ พืชพรรณไม้คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือถนน ทางสัญจรคิดเป็นร้อยละ 17.5 ประชาชนเดินทางไปสวนเพื่อกิจกรรมการออกกำลังกายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 92 รองลงมาการพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 47 สิ่งที่ต้องปรับปรุงมากที่สุดในสวนสาธารณะคือพืชพรรณไม้คิดเป็นร้อยละ 23 รองลงมาคือทางเดิน ทางวิ่ง คิดเป็นร้อยละ 16 เส้นทางการเข้าถึงสวนสาธารณะในชุมชน สิ่งที่ต้องปรับปรุงมากที่สุดคือ สวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาคือทางจักรยาน คิดเป็นร้อยละ 17.5 พื้นที่สีเขียวในชุมชนที่ต้องปรับปรุงมากที่สุดคือพื้นที่สีเขียวริมน้ำ คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาคือสวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 21 ส่วนที่ประชาชนประทับใจพื้นที่สีเขียวริมน้ำมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาคือสวนสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 7.5

ประชาชนโดยส่วนใหญ่ของเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายไม่เคยไปสวนสาธารณะ ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการปรับปรุงสวนสาธารณะในชุมชน และส่วนใหญ่คิดว่าสวนสาธารณะในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้สอย โดยส่วนใหญ่ประชาชนจะเดินทางไปสวนสาธารณะโดยจักรยานมากที่สุด รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์ สิ่งที่ประชาชนมีความต้องการให้ปรับปรุงในสวนสาธารณะมากที่สุด คือพืชพรรณไม้ รองลงมาคือถนน ทางสัญจร โดยส่วนใหญ่ประชาชนนิยมไปสวนเพื่อออกกำลังกายมากที่สุด รองลงมาคือทางเดิน ทางวิ่ง เส้นทางการเดินทางเข้าสวนสาธารณะสิ่งที่จะต้องปรับปรุงมากที่สุดคือ สวนสาธารณะ รองลงมาคือทางจักรยาน พื้นที่สีเขียวในชุมชนที่ควรมีการปรับปรุงมากที่สุด คือพื้นที่สีเขียวริมน้ำ รองลงมาคือสวนสาธารณะ

4.2.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

คิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียว	จำนวน	ร้อยละ
1.ใครเป็นผู้รับรู้ความเสียหายของสวนสาธารณะเป็นอันดับแรก	200	100
สำนักงานเขต	25	12.5
ผู้ดูแลรักษาสวนสาธารณะ	45	22.5
ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน	14	7.0
ผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ	116	58.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียว	จำนวน	ร้อยละ
2.ท่านต้องการให้มีการพัฒนาสวนสาธารณะรูปแบบใดมากที่สุด	200	100
จุดพักผ่อน ศาลา	48	24
พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม	47	23.5
สนามเด็กเล่น	11	5.5
จุดให้บริการ	2	1
ทางเดิน ทางวิ่ง	28	14
ที่จอดรถ	15	7.5
เครื่องออกกำลังกาย	8	4
พืชพรรณไม้	38	19
ที่ทิ้งขยะ	3	1.5
3.ท่านต้องการให้มีการพัฒนาเส้นทาง การเข้าถึงสวนสาธารณะในรูปแบบใดมากที่สุด	200	100
ทางเดินรถส่วนตัว	37	18.5
ทางเท้า ทางวิ่ง	49	24.5
ทางจักรยาน	79	39.5
ป้ายบอกทาง	8	4
ไฟส่องสว่าง	26	13
4.ท่านต้องการให้มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะมากที่สุด	200	100
จุดพักผ่อน ศาลา	57.0	28.5
พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม	32	16
ร้านค้า	28	14
ที่จอดรถ	6.0	3
จุดให้บริการ คำแนะนำ	2.0	1
เส้นทางที่เหมาะสม ทางเดิน ทางวิ่ง	72	36
สนามเด็กเล่น	3.0	1.5
5.ท่านต้องการให้มีการพัฒนากิจกรรมใดในสวนสาธารณะมากที่สุด	200	100
พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม	24	12
เส้นทางที่เหมาะสม ทางเดิน ทางวิ่ง	57	28.5
จุดให้ข้อมูล	15	7.5
สนามเด็กเล่น	39	19.5
จุดพักผ่อน ศาลา	62	31
ร้านค้า	3	1.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปยังบุคคลอื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียว	จำนวน	ร้อยละ
6.ใครควรมีส่วนร่วมในพัฒนาสวนสาธารณะเป็นอันดับแรก	200	100
สำนักงานเขต	74	37
กลุ่มผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน	39	19.5
สถาปนิก นักออกแบบ	67	33.5
ประชาชนทั่วไป	14	7
7.สวนสาธารณะควรมีระยะเวลาปรับปรุงเมื่อไร	200	100
ทุก 1 ปี	84	42
ทุก 2 ปี	42	21
ทุก 3 ปี	53	26.5
ไม่ต้องปรับปรุงเลย	21	10.5

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ที่รับรู้ถึงความเสียหายของสวนสาธารณะเป็นอันดับแรกคือ ผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาคือผู้ดูแลสวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 22.5 ประชาชนต้องการให้มีการพัฒนาจุดพักผ่อน ศาลามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมาคือพื้นที่โล่ง ลานกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 23.5 ประชาชนต้องการให้มีการพัฒนาเส้นทางเดินเท้าเข้าสู่สวนสาธารณะ ในรูปแบบทางจักรยานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคือทางเท้า ทางวิ่งคิดเป็นร้อยละ 24.5 ความต้องการให้มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดคือเส้นทางที่เหมาะสม ทางเดิน ทางวิ่งคิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาคือ จุดพักผ่อน ศาลา คิดเป็นร้อยละ 28.5 กิจกรรมที่ต้องการให้มีการพัฒนา ในสวนสาธารณะมากที่สุด คือ จุดพักผ่อน ศาลา คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมาคือเส้นทางที่เหมาะสม ทางเดิน ทางวิ่ง คิดเป็นร้อยละ 28.5 ภาคส่วนที่ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสวนสาธารณะเป็นอันดับแรกคือสำนักงานเขต คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาคือ สถาปนิก นักออกแบบ คิดเป็นร้อยละ 33.5 ความคิดเห็นเรื่องสวนสาธารณะควรมีระยะเวลาปรับปรุงมากที่สุดคือทุก 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาคือทุก 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.5

ผู้ที่รับรู้ถึงความเสียหายของสวนสาธารณะเป็นอันดับแรกคือ ผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ รองลงมาคือผู้ดูแลสวนสาธารณะ ประชาชนต้องการให้มีการพัฒนาจุดพักผ่อนในรูปแบบศาลามากที่สุด รองลงมาคือพื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม ประชาชนต้องการให้มีการพัฒนาเส้นทางจักรยานมากที่สุด รองลงมาคือทางเท้าและทางวิ่ง ความต้องการให้มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดคือเส้นทางที่เหมาะสม เป็นทางเดิน ทางวิ่ง รองลงมาคือจุดพักผ่อนศาลา ภาคส่วนที่ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา สวนสาธารณะเป็นอันดับแรกคือสำนักงานเขต รองลงมาคือสถาปนิก และนักออกแบบ และความคิดเห็นเรื่องระยะเวลาในการปรับปรุงสวนสาธารณะมากที่สุดคือระยะเวลา 1 ปี รองลงมาคือทุก 3 ปี

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

โดยการใช้การสำรวจและสังเกต และแบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งผลที่ได้จากการลงภาคสนามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางกายภาพ ของพื้นที่ศึกษาในการวิจัย การการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของ กรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพกลาง ถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งพระนคร และเป็นเขตที่มีความหนาแน่นของจำนวนประชากรต่อพื้นที่ 27,719 คน/ตร.กม. ซึ่งสูงเป็นอันดับที่ 1 ของกรุงเทพฯ มีพื้นที่ 1.931 ตร.กม. แบ่งออกเป็น 5 แขวงทิศเหนือ ติดต่อกับเขตดุสิต มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตปทุมวัน มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศใต้ ติดต่อกับเขตสัมพันธวงศ์ มีถนนพระรามที่ 4 และถนนเจริญกรุงเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตพระนคร มีคลองรอบกรุง (คลองโองอ่าง) และถนนราชดำเนินนอก

จากการวิจัยพบว่า เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย อยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพกลาง ถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งพระนคร มีพื้นที่ 1.931 ตร.กม. แบ่งออกเป็น 5 แขวง ประชากรของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จัดเป็นสองประเภท คือ ผู้ตั้งถิ่นฐานเดิม อันประกอบด้วยชนชาวจีนและไทย อาศัยอยู่บริเวณแขวงป้อมปราบ วัดเทพศิรินทร์ บ้านบาตรและวัดโสมนัส และชนชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ ในสุเหร่ามหานาค แขวงคลองมหานาค

ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม จากการวิจัยภายในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ซึ่งได้รับความร่วมมือจากประชากรใน พื้นที่เขตทำวิจัยโดยการลงพื้นที่ภาคสนาม พบว่าลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ภายในเขตเป็นอาคารเก่าอนุรักษ์ มีลักษณะของการการใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการ ร้านค้า ธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ 2 ชั้นขึ้นไป มีความหนาแน่นของอาคารและประชากร รวมไปถึงความหลากหลายของกิจกรรม ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีพื้นที่สีเขียวที่เข้าเกณฑ์ตามกฎหมายอาคารและผังเมืองเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่อาคารและผู้ใช้อาคารภายในเขต ซึ่งจากการลงพื้นที่สำรวจพบว่าพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายมีเพียงพื้นที่สีเขียวขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สีเขียวประเภทเกาะกลางถนนและการปลูกต้นไม้ริมทางเท้า ยังขาดพื้นที่สีเขียวที่เข้าเกณฑ์ตามกฎหมายอาคารและผังเมือง

แนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีชุมชนเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ผลจากการวิจัยพบว่า ประชากรในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายมีความต้องการพื้นที่สีเขียวที่มีลักษณะที่เป็นสวนสาธารณะมากที่สุด แต่จากผลการวิจัยโดยการลงพื้นที่สำรวจพบว่าพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายไม่มีพื้นที่สีเขียวที่มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นพื้นที่สีเขียวขนาดเล็ก เช่น พื้นที่สีเขียวบริเวณเกาะกลางและทางเท้า สวนถนน สวนหย่อมขนาดเล็ก เป็นต้น ซึ่งไม่มีพื้นที่ สีเขียวที่เข้าเกณฑ์ตามกฎหมายอาคารและผังเมือง มีความสอดคล้องกับทฤษฎี การพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 2552 - 2563) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในชุมชน สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ ชุมชนและประชาชนในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ลดอาการเครียดจากการทำงาน มีความสอดคล้องกับทฤษฎีเมืองสีเขียว (ชญาสุ ตินารักษ์, 2556) ที่กล่าวถึงพื้นที่สีเขียวว่าเป็นเรื่องที่ควรส่งเสริมให้เป็นกระแสเรียกร้องของสังคมผ่านไปสู่ภาคธุรกิจและภาคการบริหารเมืองในที่สุด [6] มีความสอดคล้องกับทฤษฎี การพัฒนาพื้นที่สีเขียวโดยการวางแผนที่ดินโดยใช้ภูมิสถาปัตยกรรมเป็นตัวนำ (ศ.เดชา บุญค้ำ, 2549)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทาง การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพของพื้นที่ในสภาพการณ์ปัจจุบัน พฤติกรรมและรูปแบบการสัญจรของชุมชน รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการสัญจร เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผังสัญจร ของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนการศึกษา โดยสรุปดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการศึกษาโดยสรุป ดังต่อไปนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและพื้นที่สีเขียวในชุมชน
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม
3. เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีชุมชนเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชาชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ทั้งเพศชาย และ เพศหญิงที่ได้จากเกณฑ์การเลือกพื้นที่ศึกษาและจัดทำข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 53,526 คน และผู้อยู่นอกเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายในรัศมี 20 กม.

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจ คือ ประชาชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกมาเป็นจำนวน 150 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือในการวิจัยออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

- 5.1.3.1 แบบสำรวจและสังเกตสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่
- 5.1.3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนในเขตในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

5.1.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ

5.1.4.1 การสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือการใช้แบบสำรวจและสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นโดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1.4.2 การตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

- (1) แบบสำรวจและสังเกตผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจและสังเกตไปปรึกษาอาจารย์

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิโดยการเลือกแบบเจาะจง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) การทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ศึกษา (Pilot Survey) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ทำการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วทั้งแบบสำรวจการสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็น นำไปใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ศึกษา เพื่อวัดความเข้าใจของเนื้อหาของผู้ตอบแบบสอบถามและนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการลงพื้นที่สำรวจศึกษาจริง

5.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบสำรวจและสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและโดยแบ่งตามขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

5.1.5.1 ผู้วิจัยติดต่อส่วนงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายเพื่อขอข้อมูลที่เป็นต่อการวิจัยและข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวรวมถึงขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่

5.1.5.2 ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบสำรวจการสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นที่แก้ไขสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วเพื่อที่จะไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตพื้นที่ศึกษาตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้

5.1.5.3 ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่ภาคสนามโดยใช้แบบสำรวจและการสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพการปฏิบัติงานของพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมและรูปแบบการวางผังชุมชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ย่านเมืองเพื่อเสนอการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

5.1.5.4 ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่ภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตพื้นที่ศึกษาเพื่อทำการสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

5.1.5.5 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามความคิดเห็นและจากการสำรวจการสังเกตในเขตพื้นที่ศึกษา

5.1.5.6 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจการสังเกตและจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ถูกต้องทำการคัดแยกข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลได้กับส่วนที่ต้องทำการเก็บข้อมูลซ่อมแซม

5.1.5.7 ลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์อีกครั้ง

5.1.5.8 สรุปผลการเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจการสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

5.1.6 สรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

5.1.6.1 ผลจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายพบว่าอยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร ถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า มีลักษณะของการการใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการ ร้านค้า ธุรกิจ มีความหนาแน่นของประชากรสูง โดยเฉพาะย่านการค้าจะเห็นได้ว่ามีพื้นที่สีเขียวน้อยมาก อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งพระนคร มีพื้นที่ 1.931 ตร.กม.

แบ่งออกเป็น 5 แขวง ประชากรของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จัดเป็นสองประเภท คือ ผู้ตั้งถิ่นฐานเดิม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อันประกอบด้วยชนชาวจีนและไทย อาศัยอยู่บริเวณแขวงป้อมปราบ วัดเทพศิรินทร์ บ้านบาตรและวัด โสมนัส และชนชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ ในสุเหร่ามหานาค แขวงคลองมหานาค

5.1.6.2 ผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชนพบว่า ประชากรในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายมีความต้องการพื้นที่สีเขียวที่มีลักษณะที่เป็นสวนสาธารณะมากที่สุด แต่จากผลการวิจัยโดยการลงพื้นที่สำรวจพบว่าพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายไม่มีพื้นที่สีเขียวที่มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะ ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่สีเขียวเดิมส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก เช่น พื้นที่สีเขียวบริเวณเกาะกลางและทางเท้า สวนถนน สวนหย่อมขนาดเล็ก เป็นต้น ซึ่งไม่มีพื้นที่สีเขียวที่เข้าเกณฑ์ตามกฎหมายอาคารและผังเมือง จึงนำมาสู่การเสนอแนวทางเพื่อจัดสรรให้เกิดพื้นที่สีเขียวขึ้นภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อรองรับกับผลสำรวจด้านความต้องการของประชาชนที่ต้องการพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายเพื่อเสริมสร้างสภาพที่ดีทางด้านร่างกายและจิตใจของประชาชนภายในเขต จัดสรรส่วนกิจกรรมต่างๆภายในสวนสาธารณะให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในชุมชน

5.1.6.3 จากการสำรวจและสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีชุมชนพบว่าในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายไม่มีพื้นที่เปิดโล่งแนวราบขนาดใหญ่ที่จะสามารถนำมาจัดสรรเป็นพื้นที่สวนสาธารณะได้ จึงนำมาสู่การเสนอแนวทางการจัดสรรพื้นที่สีเขียวแนวตั้งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาและจัดสรรให้เกิดพื้นที่สีเขียวขึ้นภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อรองรับกับผลสำรวจด้านความต้องการของประชาชนที่ต้องการพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายเพื่อเสริมสร้างสภาพที่ดีทางด้านร่างกายและจิตใจของประชาชนภายในเขต จัดสรรส่วนกิจกรรมต่างๆภายในสวนสาธารณะให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาและจัดสรรพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนในอนาคต

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนา เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมืองเพื่อช่วยให้ประชาชนคนเมืองมีทางเลือกในการพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้น (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 2552-2563)

5.2.1 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและพื้นที่สีเขียวในชุมชน

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเขตอนุรักษณ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งพระนคร มีพื้นที่ 1.931 ตร.กม. แบ่งออกเป็น 5 แขวง ประชากรของเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายจัดเป็นสองประเภท คือ ผู้ตั้งถิ่นฐานเดิม อันประกอบด้วยชนชาวจีนและไทย อาศัยอยู่บริเวณแขวงป้อมปราบ วัดเทพศิรินทร์ บ้านบาตรและวัดโสมนัส และชนชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ ในสุเหร่ามหานาค แขวงคลองมหานาคทิศเหนือ ติดต่อกับเขตดุสิต มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตปทุมวัน มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศใต้ ติดต่อกับเขต

สัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม

นอกเหนือจากสวนสาธารณะและสวนหย่อมที่กระจายอยู่ทั่วไปแล้ว การมองหาพื้นที่ในเขตชุมชนเมืองรวมทั้งกรุงเทพฯ มาสร้างพื้นที่สีเขียวนั้นมีความเป็นไปได้ เช่น การสำรวจและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่างรกร้าง พื้นที่สวนราชการ พื้นที่ของศาสนสถาน พื้นที่สถานศึกษา พื้นที่ลานกิจกรรมของชุมชน พื้นที่ว่างภายหลังการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พื้นที่ว่างตามอาคารบ้านเรือน และสถานประกอบการของเอกชน เป็นต้น

การร่วมแรงร่วมใจกันระหว่างผู้บริหารเมืองภาคธุรกิจ และภาคสังคม(ชุมชนในสังคม) มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เริ่มตั้งแต่แนวคิดทางการเมืองหรือแนวคิดของฝ่ายบริหารเมืองที่พัฒนาจากสวนสาธารณะในเมืองที่มีออกมาในรูปแบบสวนกระจายเป็นหย่อม ๆ ไร้การเชื่อมต่อและรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แนวทางคือพัฒนาสู่เมืองในสวนสาธารณะ แนวคิดใหม่นี้ส่งเสริมการพัฒนาสวนสาธารณะอย่างเชื่อมโยงกัน คำนึงโครงสร้างการเชื่อมต่อที่ว่างสาธารณะต่างๆ ในเมืองเข้ากับสวนสาธารณะ และ “ขึ้นรูป” พื้นที่สีเขียวประเภทต่าง ๆ และพื้นที่ใช้ประโยชน์ที่กลมกลืนให้สนับสนุนกัน เช่น ลานสวนสาธารณะ ถนน ทางจักรยาน และทางเดินเท้า แนวทางนี้มีผลให้เมืองเพิ่มความสวยงามมากขึ้นมีมิติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากสิ่งปลูกสร้างที่เป็นแลนด์มาร์คทั่วไป การบริหารเมืองกับพื้นที่สีเขียวรูปแบบนี้เรียกว่า “อุทยานวิถี” (Green ways) แนวทางพื้นฐานคือ ใช้สวนสาธารณะเป็นแกนกลาง และสร้างพื้นที่หรือเส้นทางสีเขียวให้เชื่อมร้อยสวนสาธารณะกับพื้นที่สำคัญของเมืองรวมทั้งที่โล่งว่างของเมืองเข้าด้วยกัน รูปแบบการเชื่อมโยงอุทยานวิถีมีหลากหลายรูปแบบเช่น

อย่างแรก เส้นทางสีเขียว (Park way) ได้แก่ เครือข่ายทางเท้าทั้งในย่านที่มีคนใช้เป็นจำนวนมาก ปรับให้เป็นทางเดินที่สะดวก มีม้านั่ง ร้านขายเครื่องดื่ม ส่งเสริมกิจกรรมการพักผ่อนแบบเมืองในระหว่างทาง และในพื้นที่ที่จัดให้คนเดินเท้าต่อเนื่องในสภาพภูมิทัศน์ที่ดี อาจได้จากการปิดถนนที่มีการใช้งานน้อย หรือเส้นทางรถไฟที่เลิกใช้แล้วเป็นเส้นทางเดิน รวมถึงเส้นทางเลียบลำน้ำได้แก่ พื้นที่ริมน้ำต่าง ๆ

อย่างที่สอง เส้นทางเดินเชื่อมลานต่างๆ (Glaze way) ได้แก่ เส้นทางเชื่อมลานอาคารและทางเดินในกลุ่มอาคารธุรกิจและพาณิชย์ พื้นที่อย่างที่สองนี้ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น

อย่างที่สอง ทางเดินลอยฟ้า (Skyway) ได้แก่ การเชื่อมเส้นทางเดินระดับเหนือศีรษะ ทำให้การสัญจรทางเท้าสะดวกกว่าการเดินทางบนระดับบนดิน โดยให้มีภูมิทัศน์ต่อเนื่องสวยงาม

อย่างที่สอง เส้นทางจักรยาน (Cycle way) ได้แก่ การจัดเส้นทางให้ขี่จักรยานได้อย่างสะดวกปลอดภัยและร่มรื่นในเมือง การสร้างเส้นทางจักรยานนี้ต้องประสานกับพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ เพื่อให้เส้นทางจักรยานต่อเนื่องและครอบคลุมทั่วเมืองมากขึ้น

อย่างที่ห้า พื้นที่สีเขียวของชุมชนที่สร้างสรรค์ที่ว่างหรือที่สาธารณะของชุมชนให้เป็นพื้นที่สีเขียว เช่น เชื่อมโยงพื้นที่วัด โรงเรียน เข้ากับพื้นที่สัญจรเพื่อเชื่อมต่อกับพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ ให้เป็นเส้นทางเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลยุทธ์การสรรค์สร้างพื้นที่สีเขียว

ผู้บริหารเมืองต้องนำประเด็นพื้นที่สีเขียวเป็นนโยบายสำคัญ ไม่เพียงมีแผนงานเฉพาะในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ยังต้องผนวกกับแผนงานและโครงการอื่น ๆ เสมอ

ประเด็นที่ต้องคิดการใหญ่คือ ควรสร้างพื้นที่สีเขียวรูปแบบสวนขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นอย่างน้อยต้องสี่ทิศหรือสี่มุมเมือง โดยอาจจะเป็น 6 หรือ 8 ทิศก็ได้ตามความเหมาะสม ขนาดของสวนไม่ควรต่ำกว่า 20 ไร่ การหาพื้นที่ดังกล่าวควรสร้างสรรควิธีการที่ได้ผลขึ้น อันดับต่อมาคือ เร่งรัดพัฒนาสร้างสวนสาธารณะในวัด และสถานที่ราชการ ทั้งนี้พิจารณาให้สอดคล้องกับการที่หลายวัดโค่นต้นไม้เพื่อสร้างที่จอดรถทั้งเพื่อหารายได้และอำนวยความสะดวกแก่ญาติโยม รูปแบบอื่น ๆ คิดเพิ่มเติมเช่น สวนสาธารณะชุมชน สวนสาธารณะในหมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น

การสร้างสรรคพื้นที่สีเขียวขึ้น กลุ่มพลังทางการเมือง พลังทางธุรกิจ และพลังทางสังคม สามพลังนี้ เมื่อประสานงานเป็นพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ในการสรรคหาพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ความสำเร็จย่อมเกิดเร็วขึ้น ทั้งนี้ในเขตเมืองที่ดินทุกตารางนิ้วมีเจ้าของ หากนำมาใช้เป็นพื้นที่สีเขียว ควรสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นร่วมกัน ทั้งแก่เจ้าของเดิม ชุมชนแวดล้อมภาคธุรกิจที่สนับสนุน ภาคบริหารเมืองหรือภาคการเมืองในกรณีเป็นพื้นที่ของเอกชน มีวิธีการเหล่านี้คือ การออกพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดิน, ซื้อที่ดิน, ขอรับบริจาคที่ดิน, ทำสัญญาแลกเปลี่ยนที่ดิน, ทำสัญญาเช่าที่ดินระยะยาว, สร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ เช่น ด้านภาษี และเงินชดเชย

กรณีเป็นพื้นที่ของหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ใช้วิธี ขอความร่วมมือโดยฝ่ายบริหารเมืองสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สีเขียวที่สมบูรณ์, ขอเข้าไปใช้ที่ดิน, การขอรับบริจาคที่ดิน เป็นต้น

นอกจากนี้ใช้ผังเมืองให้เกิดประโยชน์โดยมีข้อบังคับที่สามารถปฏิบัติได้ เช่น เพิ่มพื้นที่สีเขียวบนพื้นที่นอกอาคาร เพิ่มพื้นที่สีเขียวด้านในอาคาร เช่น สวนบนหลังคา (Garden Roof) เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณช่องว่างระหว่างอาคาร เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณลานด้านหน้าอาคารห้างสรรพสินค้า เพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณพื้นที่ลานจอดรถ เพิ่มพื้นที่สีเขียวในแนวเส้นทางคมนาคม และเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการแทนที่พื้นที่เดิม (urban infill) เป็นต้น

ประเด็นที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องคือการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวเพราะไม่เพียงต้องสร้างสรรคขึ้นหากยังต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นต้องสร้างสรรคพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างฝ่ายบริหารเมือง ภาคธุรกิจและภาคสังคมในแต่ละชุมชนที่เกี่ยวข้อง ผลปรากฏจากการดำเนินการนี้ย่อมมีการปรับปรุงกลไกและหน่วยงานการบริหารเพื่อรองรับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ รวมถึงการมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องการขยายบทบาทให้สถานศึกษาและวัดในชุมชนบริเวณพื้นที่สีเขียวเข้ามามีบทบาท ในส่วนของภาคธุรกิจเน้นธุรกิจในพื้นที่บริเวณแวดล้อมกิจกรรมที่ควรทำต่อเนื่องคือการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากพื้นที่สีเขียว ซึ่งมีรูปแบบสร้างสรรค์ได้มากมายทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม กีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ เมืองสีเขียว ชุมชนสีเขียว เป็นเรื่องที่ควรส่งเสริมให้เป็นกระแสเรียกร้องของสังคมผ่านไปสู่อุตสาหกรรมและภาคการบริหารเมืองในที่สุด (ชนายุส ตินารักษ์ : 2556)

5.2.3 เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีชุมชนเขตป้อมปราบ

ศัตรูพ่าย

มีความสอดคล้องกับ แผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวทวไ้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุ่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดนโยบายที่จะพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ (Healthy City) กรุงเทพมหานครร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้มีการกำหนดกลยุทธ์ด้านผังเมืองและการใช้ประโยชน์ดินให้มีการจัดทำแผนแม่บทพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานให้เกิดพื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะโดยมีเป้าหมายเพื่อให้กรุงเทพมหานครมีแผนแม่บทพื้นที่สีเขียวระยะยาว (25 ปี) เท่ากับ 4 ตารางเมตรต่อคน เพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองสีเขียวและเมืองน่าอยู่อย่างเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้ และยั่งยืนสืบไป แผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

- 1.การจัดภูมิทัศน์ในเขตเมือง
- 2.การสร้างพื้นที่สีเขียวทั่วกรุงเทพมหานคร
- 3.การจัดทำแผนปฏิบัติการพื้นที่สีเขียวสำหรับกรุงเทพมหานคร
- 4.การกำหนด “แนวทางสีเขียว” ในการวางผังเมืองกรุงเทพมหานคร
- 5.จัดสร้างสวนสาธารณะที่สามารถดำเนินการได้
- 6.จัดทำแนวทาง ข้อกำหนดพื้นที่สีเขียวในโครงการพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชน
- 7.พัฒนาพื้นที่ว่างสาธารณะให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 8.สร้าง “สวนหย่อมสาธารณะ”
- 9.ฟื้นฟูสภาพคูคลองให้มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม ช่วยในการระบายน้ำและการคมนาคมขนส่ง
- 10.ปลูกต้นไม้ริมถนน
- 11.เชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองสีเขียว

แนวทางการจัดการจัดหาสวนสาธารณะของกทม. เป็นการกำหนดแนวทางการจัดหาสวนสาธารณะ 5 ประเภท คือ

1. สวนขนาดใหญ่ 4 มุมเมือง
 - 1.1 ประกาศหาพื้นที่ขนาด 20 ไร่ขึ้นไป 4 มุมเมืองของ กทม.
 - 1.2 เช่าระยะยาว 20-30 ปี
 - 1.3 ดำเนินการตามข้อบัญญัติพัสดุ
2. สวนสาธารณะในวัด-ราชการ
 - 2.1 ร่วมมือกับวัด และหน่วยราชการ
 - 2.2 ปลูก-ดูแลรักษา
 - 2.3 กำหนดเขตจัดหาดินไม้
3. สวนสาธารณะชุมชน แบ่งเป็น 2 กรณีคือ
 - 3.1 กรณีขอใช้ จะต้องดำเนินการตามข้อบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนใช้

สอยร่วมกัน

- 3.2. กรณีขอเช่า
 - เป็นที่ดินขนาด 5-50 ไร่
 - มีทางออกสู่สาธารณะ
 - อยู่ใกล้ชุมชน
 - เช่าในระยะเวลาที่เหมาะสมไม่น้อยกว่า 10 ปี
 - ดำเนินการตามข้อบัญญัติพัสดุ
4. สวนรูปแบบพิเศษเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1. จัดหาพื้นที่ที่สำคัญควรอนุรักษ์

4.2. เช่าในระยะยาว 30 ปี

4.3. ผู้เช่ายังคงประกอบอาชีพตามปกติ

4.4. ต้องเปิดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวสาธารณะ

4.5. ดำเนินการตามข้อบัญญัติพัสดุ

5. สวนสาธารณะในหมู่บ้านจัดสรร แบ่งเป็น 2 กรณีคือ

5.1. กรณีติดต่อเจ้าของได้ โดยการขอใช้พื้นที่ และดำเนินการตามข้อบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนใช้สอยร่วมกัน

5.2. กรณีติดต่อเจ้าของไม่ได้

- ร่วมมือกับประชาคม

- ตกลงร่วมกันเพิ่มพื้นที่สีเขียว

- กำหนดเขตจัดหาต้นไม้

- ร่วมกับประชาชนปลูกและดูแลรักษา

สวนแนวตั้ง (Vertical Garden)

ปัจจุบันเนื่องจากมูลค่าของที่ดินในเมืองมีราคาสูงขึ้น แนวโน้มของการเพิ่มพื้นที่สีเขียวจึงอยู่ในรูปของการจำกัดพื้นที่เพื่อประหยัดเนื้อที่ที่ใช้สอย แนวความคิดการจัดทำ “สวนแนวตั้ง” (Vertical Garden) จึงเป็นสวนที่เหมาะสมกับคนเมือง เนื่องจากใช้พื้นที่ขนาดเล็กเท่านั้น สวนแนวตั้งเป็นแนวคิดที่มีมานานแล้ว โดยสวนริมรั้ว หรือกำแพงไม้เลื้อยก็จัดว่าเป็นสวนแนวตั้งได้

สวนลอยฟ้า

นอกจากสวนแนวตั้งยังมีแนวคิดในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวใกล้ตัวมากขึ้น แนวความคิดหนึ่งคือการเพิ่มพื้นที่สีเขียวบนอาคารที่อยู่อาศัย สำนักงาน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น เป็นการพักผ่อนหย่อนใจแก่ผู้อยู่อาศัยหรือทำงานในอาคารนั้นๆ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ในเมืองในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการ แต่โดยวัตถุประสงค์หลักของการเพิ่มพื้นที่สีเขียวก็เพื่อเพิ่ม “ปอดของเมือง” ถ้าคนเมืองร่วมมือกันเพิ่มต้นไม้ใกล้ตัวเพียงจุดเล็กเมื่อรวมกันจะสามารถเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีรอบๆตัวได้ เมื่อนั้นกรุงเทพมหานครจะกลายเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างแท้จริง (คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 2546)

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลเรื่องการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้ได้ข้อสรุปที่ผู้วิจัยสามารถเสนอแนะผ่านกระบวนการออกแบบ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาข้อมูลด้านกายภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของ พื้นที่สีเขียวในชุมชน เพื่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายในเขตกรุงเทพมหานคร

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ของพื้นที่สีเขียวในชุมชนภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผังเส้นทางสัญจร เสนอการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในชุมชนภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย บนเส้นทางสัญจรทั้งทางบกและทางน้ำของชุมชน เพื่อประโยชน์การใช้ที่ดินให้สามารถใช้งานได้ เพื่อรองรับกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เขต ให้เหมาะสมกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวของเมือง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังต่อไปนี้

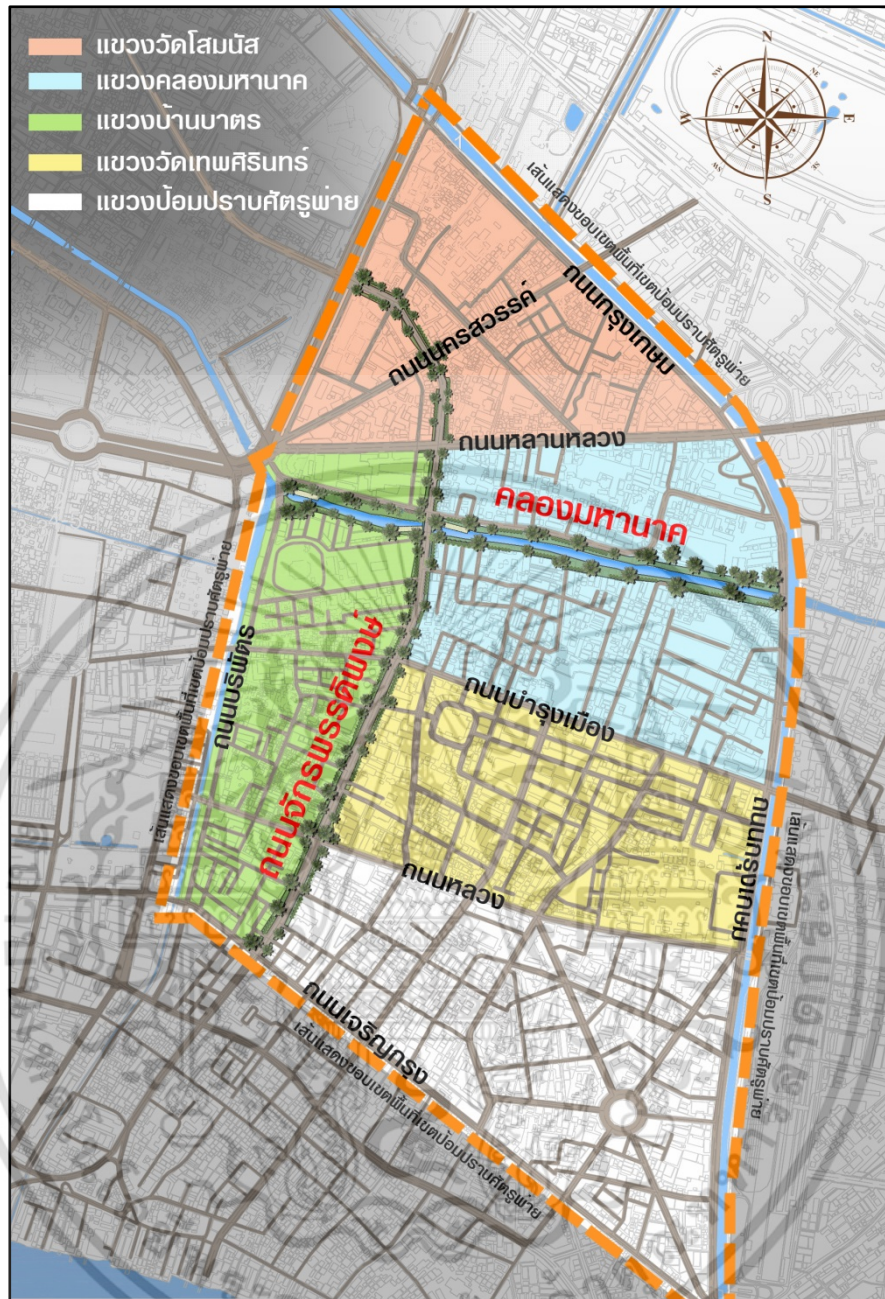
ช่วงที่ 1 พื้นที่สีเขียวแนวราบและแนวตั้งที่เกาะไปตามริมถนนจักรพรรดิพงษ์ของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ช่วงที่ 2 พื้นที่สีเขียวแนวราบและแนวตั้งที่เกาะไปตามริมคลองมหานาค

ช่วงที่ 3 พื้นที่สีเขียวแนวราบและแนวตั้งที่เกาะไปตามริมถนนสายหลัก

จากสภาพปัญหาที่สำรวจพบจึงนำมาสู่การเสนอแนวทางเพื่อจัดสรรให้เกิดพื้นที่สีเขียวขึ้นภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อรองรับกับผลสำรวจด้านความต้องการของประชาชนที่ต้องการพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะ ภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อเสริมสร้างสภาวะที่ดีทางด้านร่างกายและจิตใจของประชาชนภายในเขต จัดสรรส่วนกิจกรรมต่างๆภายในสวนสาธารณะให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในชุมชน มีความสอดคล้องกับทฤษฎี ความรู้ความเข้าใจด้านภูมิสถาปัตยกรรมกับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ (ศ.เดชา บุญค้ำ, 2549) ที่กล่าวว่าสวนสาธารณะย่อมต้องมีความหลากหลายในการรองรับกิจกรรม [7] และเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตอื่นภายในกรุงเทพมหานครต่อไป

แต่จากการวิจัยในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายไม่มีพื้นที่เปิดโล่งขนาดใหญ่ที่สามารถนำมาจัดสรรเป็นพื้นที่สวนสาธารณะได้ จึงนำมาสู่การเสนอแนวทางการจัดสรรพื้นที่สีเขียวแนวตั้งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาและจัดสรรพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนในอนาคต

ภาพที่ 5.3 แสดงการวิเคราะห์การวางผังแนวทางเลือกที่ 3

แนวทางเลือกที่ 3

การวิเคราะห์การวางผังทางเลือกที่ 3 จะเห็นได้ว่าเส้นทางหลักมีการวางโซนเพื่อพัฒนาพื้นที่สีเขียวทั้งแนวราบและแนวตั้งเกาะไปตามถนนสายหลัก (ถนนจักรพรรดิพงษ์) ซึ่งเป็นถนนที่สามารถเชื่อมต่อจากทุกแขวงในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โดยถนนเส้นนี้เป็นเส้นทางสัญจรหลักของคนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และการวางโซนเพื่อพัฒนาพื้นที่สีเขียวทั้งแนวราบและแนวตั้งเกาะไปตามริมคลองมหานาค ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรหลักทางน้ำของคนในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม

ปัจจัย	แนวทางเลือก		
	1	2	3
ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวกับคนในชุมชน	A	B	A
การเชื่อมโยงเข้าถึงเส้นทางสัญจรกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน	B	C	A
ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน	B	B	A
ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน	B	B	B
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่สีเขียว	A	B	A
รวม	17	14	19

โดยคะแนนที่ให้

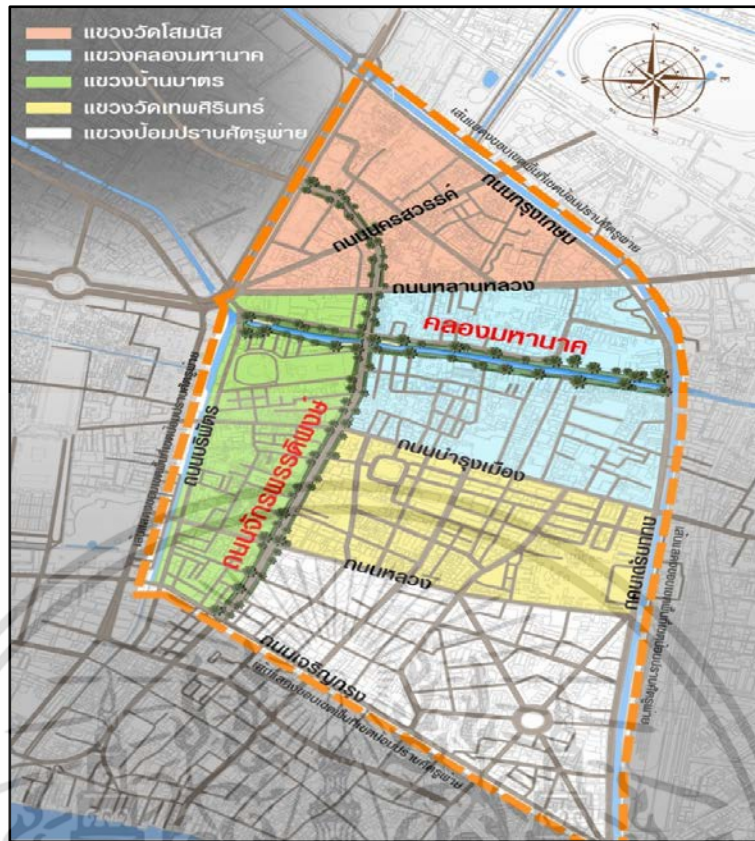
A= 4 คะแนน

B= 3 คะแนน

C= 2 คะแนน

D= 1 คะแนน

จากตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมสรุปผลได้ว่าแนวทางเลือกที่ 3 เหมาะสมที่สุดในการนำไปเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี ของชุมชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ดังแสดงรายละเอียดในภาพที่ 5.4 Master Plan

ภาพที่ 5.4 Master Plan

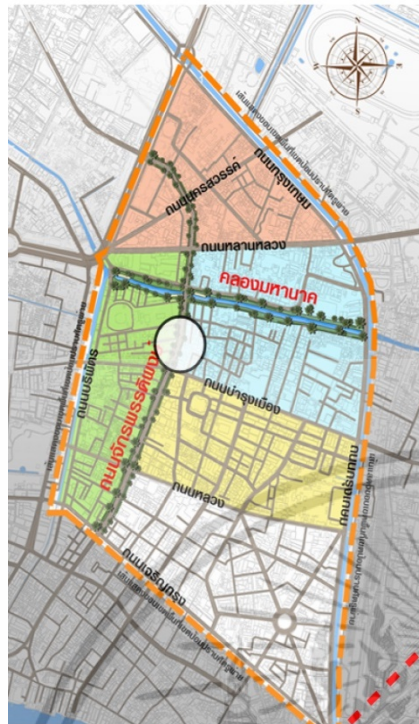
ซึ่งผู้วิจัยจัดแบ่งโซนพื้นที่เพื่อใช้ในการทำการออกแบบในส่วนต่างๆ โดยแบ่งพื้นที่เพื่อแสดงให้เห็นรายละเอียดของการออกแบบในแต่ละโซนดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

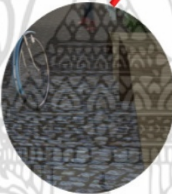

ภาพที่ 5.5 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริมถนนจักรพรรดิพงษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เข่งวัดโสมนัส
- เข่งคลองทานาค
- เข่งบ้านบาตร
- เข่งวัดเทพศิรินทร์
- เข่งน้อมปราบศัตร์พ่าย

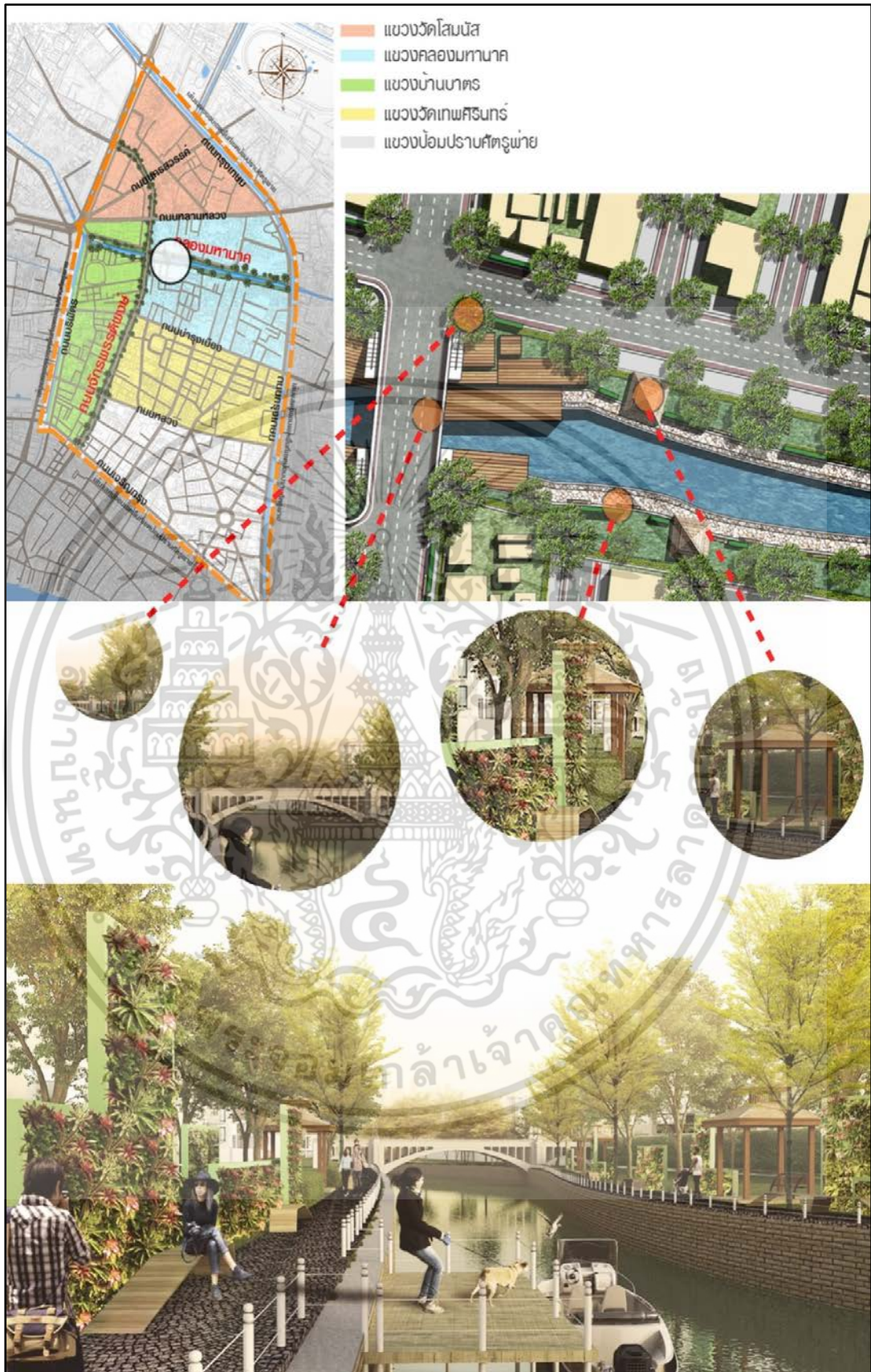

ภาพที่ 5.6 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริมถนนจักรพรรดิพงษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.7 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริมคลองมหานาคฝั่งทิศตะวันตก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.8 แสดงรายละเอียดตำแหน่งผังบริเวณริมคลองมหานาคฝั่งทิศตะวันออก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.9 แสดงรายละเอียดตัวอย่างการออกแบบพื้นที่สีเขียวบริเวณป้ายรถโดยสารประจำทาง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาพบว่ายังมีประเด็นและตัวแปรต่างๆที่น่าสนใจอีกหลายประการซึ่งไม่สามารถทำการศึกษาได้ทั้งหมด จึงขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการศึกษาในโอกาสต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

1. การพัฒนาภูมิทัศน์ของพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาลักษณะของพื้นที่สีเขียวเดิมในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เพื่อปรับปรุงให้เกิดศักยภาพสูงสุดสำหรับประชาชนในพื้นที่
3. การศึกษาขนาดและปริมาณของพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ไปสู่การจัดสรรพื้นที่สีเขียวให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนภายในเขต
4. สำหรับผู้ที่สนใจในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียวในเมืองใหญ่ ควรศึกษาด้านกฎหมายของพื้นที่สีเขียวในเมืองเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกกลุ่มผู้ใช้

บรรณานุกรม

- รองศาสตราจารย์พาลีณี สุนากร และคณะ. 2550 -2552. **ผนังสีเขียว**. งานวิจัยในหน่วยปฏิบัติการ
เชี่ยวชาญเฉพาะการสร้างนวัตกรรมอาคารเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมสถาบันวิจัยและพัฒนา
แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เข้าถึงได้จาก :
<http://www.thaicityfarm.com>
- ดร. พิมพิดา จรรย์รักษ์สกุล. P.E. LEED @AP Vice President, Project Development
บริษัท แมเนจเม้นท์ โซลูชันส์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด
- ภัสร์วี ศรีสุวรรณ. 2553. **คูยข้าวสีเขียว**
- ชญาส ตินารักษ์. 2548. **เมืองสีเขียว**. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เข้าถึงได้จาก : <http://chanayus.blogspot.com/>
ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2546
- รองศาสตราจารย์พาลีณี สุนากร. 2550-2552. "**การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อมนุษย์และ
สภาพแวดล้อม**" : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เดชา บุญค้ำ. 2531. **พัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมพล ดำรงเสถียร. 2548. **การออกแบบชุมชนเมือง**. กรุงเทพฯ : งานตำราและเอกสารการพิมพ์.
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2555-2559)**
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2557). **การสำรวจความสุขของคนทำงานในปี 2555**.
มหาวิทยาลัยมหิดล
- ศูนย์วิจัยป่าไม้. (2543). **งานวิจัยมาตรการในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่าง
ยั่งยืน**.คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ดร. พิมพิดา จรรย์รักษ์สกุล. P.E. LEED @AP Vice President, Project Development
บริษัท แมเนจเม้นท์ โซลูชันส์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด
- เดชา บุญค้ำ. 2549. **ภูมิสถาปัตยกรรมกับเมืองหน้าอยู่**. โครงการการศึกษากับมิติจิตใจ.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๕.๐๔/3276

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

12 สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ด้วยนายชิตชัย สุวรรณแพทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความ
ประสงค์ขอข้อมูล เกี่ยวกับสถิติประชากร ข้อมูลพื้นฐานสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และขอถ่ายภาพ
ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การ
พัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๕-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๕-๘๔๓๖

ติดต่ออาจารย์ผู้สอน โทร.๐๘๓-๐๔๓-๒๑๒๙

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

ด้วย นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย” โดยมี
ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้
ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรภณพงศ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี

ด้วย นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย” โดยมี
ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้
ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

ด้วย นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย” โดยมี
ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้
ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

ด้วย นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย” โดยมี
ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้
ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจและสังเกต

“การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร”

ผู้วิจัย นายชิตชนุ สุวรรณแพทย์ โทรศัพท์ 083-043-2129

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในพื้นที่และผู้เยี่ยมเยียน เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
แบบสำรวจและสังเกต บริเวณ.....

ข้อพิจารณา	ภาพถ่าย	สภาพปัจจุบัน			ข้อคิดเห็น
		ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
ลักษณะของพื้นที่					
1.ทัศนียภาพด้านธรรมชาติของพื้นที่สีเขียวภายในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย					
2.รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่สีเขียวในชุมชน					
-รถส่วนตัว					
- รถโดยสารประจำทาง					
3.ลักษณะกิจกรรม					
4.รูปแบบของพื้นที่สีเขียวเดิม					
สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค					
5.ร้านอาหาร					
6.ร้านค้า					
7.โทรศัพท์สาธารณะ					
8.ไฟฟ้าแสงสว่าง					
9.ห้องน้ำสาธารณะ					
10. ทางเดิน					
11. ทางรถ					
12. ศาลา ที่นั่งพัก					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ภาพถ่าย	สภาพปัจจุบัน			ข้อคิดเห็น
		ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน					
13. ป้ายอธิบาย ป้ายบอกทาง					
14. หน่วยบริการรักษาความปลอดภัย					
15. เส้นทางจักรยาน					
16. ทางเดินเท้า					
17. ป้ายจราจร ป้ายเตือนต่างๆ					
18. ที่นั่งพักผ่อน					
19. ลานกีฬา					
20. สนามเด็กเล่น					
21. ถังขยะ					
22. ที่จอดรถ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

“การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร”

ผู้วิจัย นายชิตชนู สุวรรณแพทย์ โทรศัพท์ 083-043-2129

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในพื้นที่และผู้เยี่ยมเยียน เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โดยแบ่งแบบสอบถามการวิจัยชุดนี้ออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () เพียง 1 ช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านที่สุด หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

- 1.1 ชื่อ-สกุล..... ภูมิลำเนา () เขต () พื้นที่อื่นใน กรุงเทพฯ
() อื่นๆ
- 1.2 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.3 สถานะภาพ () ประชาชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย () ผู้อยู่นอกเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
- 1.4 บทบาทหน้าที่ในชุมชน (ตอบเฉพาะบุคคลในท้องถิ่น)
() กลุ่มผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน () ประชาชนทั่วไป () ผู้อยู่นอกเขต
- 1.5 อายุ () 20-25 ปี () 26-35 ปี () 36-45 ปี
() 46- 55 ปี () 56-65 ปี
- 1.6 ระดับการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ระดับปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี
- 1.7 อาชีพ
() รับราชการ () ลูกจ้าง () พนักงานบริษัทเอกชน
() รัฐวิสาหกิจ () เจ้าของบริษัท / ธุรกิจส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

โดยทั่วไปของพื้นที่สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () เพียง 1 ช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านที่สุด หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

2.1 ท่านเคยไปสวนสาธารณะในชุมชนหรือไม่

() เคย () ไม่เคย () ไม่แน่ใจ

2.2 ท่านคิดว่าสวนสาธารณะในชุมชนมีคุณภาพอย่างไร

() ดีมาก () พอใช้ได้ () ต้องปรับปรุง

2.3 ท่านคิดว่าสวนสาธารณะในชุมชนเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่

() เพียงพอ () ไม่เพียงพอ () มากเกินไป

2.4 ท่านเดินทางไปสวนสาธารณะในชุมชนโดยวิธีใด

() รถยนต์ส่วนตัว () รถจักรยานยนต์
() รถจักรยาน () รถโดยสารประจำทาง

2.5 ท่านคิดว่าสวนสาธารณะในชุมชนของท่าน สิ่งใดต่อไปนี้ที่ควรปรับปรุงมากที่สุด

() ถนน/ทางสัญจร () ความสวยงาม
() ความปลอดภัย () ความสะอาด
() พืชพรรณไม้

2.6 โดยปกติท่านไปสวนสาธารณะเพื่อกิจกรรมใด

() พักผ่อน () ออกกำลังกาย
() ท่องเที่ยว () ธุรกิจ การค้า

2.7 ท่านคิดว่าภายในสวนสาธารณะในชุมชน ควรปรับปรุงสิ่งใดมากที่สุด

() จุดพักผ่อน ศาลา () จุดให้บริการ () เครื่องออกกำลังกาย
() พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม () ทางเดิน ทางวิ่ง () พืชพรรณไม้
() สนามเด็กเล่น () ที่จอดรถ () ที่ทิ้งขยะ

2.8 ท่านคิดว่าเส้นทางการเข้าถึงสวนสาธารณะในชุมชน สิ่งใดควรปรับปรุงมากที่สุด

() ทางเดินรถส่วนตัว () ทางจักรยาน () สวนสาธารณะ
() ทางเท้า ทางวิ่ง () ป้ายบอกทาง () ไฟส่องสว่าง

2.9 ท่านคิดว่าพื้นที่สีเขียวประเภทใดในชุมชน ที่ควรปรับปรุงมากที่สุด

() พื้นที่สีเขียวริมน้ำ () พื้นที่สีเขียวบริเวณโบราณสถาน วัด
() พื้นที่กร้าง () สวนสาธารณะ

2.10 ท่านประทับใจพื้นที่สีเขียวประเภทใดในชุมชนมากที่สุด

() พื้นที่สีเขียวริมน้ำ () พื้นที่สีเขียวบริเวณโบราณสถาน วัด
() สวนสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

โดยทั่วไปของพื้นที่ สีเขียวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () เพียง 1 ช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านที่สุด หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

3.1 ใครเป็นผู้รับรู้ความเสียหายของสวนสาธารณะเป็นอันดับแรก

- () สำนักงานเขต () ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน
() ผู้ดูแลรักษาสวนสาธารณะ () ผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ

3.2 ท่านต้องการให้มีการพัฒนาสวนสาธารณะรูปแบบใดมากที่สุด

- () จุดพักผ่อน ศาลา () จุดให้บริการ () เครื่องออกกำลังกาย
() พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม () ทางเดิน ทางวิ่ง () พืชพรรณไม้
() สนามเด็กเล่น () ที่จอดรถ () ที่ทิ้งขยะ

3.3 ท่านต้องการให้มีการพัฒนาเส้นทางการเข้าถึงสวนสาธารณะในรูปแบบใดมากที่สุด

- () ทางเดินรถส่วนตัว () ทางจักรยาน () ไฟส่องสว่าง
() ทางเท้า ทางวิ่ง () ป้ายบอกทาง

3.4 ท่านต้องการให้มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกใดในสวนสาธารณะมากที่สุด

- () จุดพักผ่อน ศาลา () จุดให้บริการ คำแนะนำ
() พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม () เส้นทางที่เหมาะสม ทางเดิน ทางวิ่ง
() ร้านค้า () สนามเด็กเล่น
() ที่จอดรถ

3.5 ท่านต้องการให้มีการพัฒนากิจกรรมใดในสวนสาธารณะมากที่สุด

- () พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม () สนามเด็กเล่น
() เส้นทางที่เหมาะสม ทางเดิน ทางวิ่ง () จุดพักผ่อน ศาลา
() จุดให้ข้อมูล () ร้านค้า

3.6 ใครควรมีส่วนร่วมในพัฒนาสวนสาธารณะเป็นอันดับแรก

- () สำนักงานเขต () สถาปนิก นักออกแบบ
() กลุ่มผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน () ประชาชนทั่วไป

3.5 ท่านต้องการให้มีการพัฒนากิจกรรมใดในสวนสาธารณะมากที่สุด

- () พื้นที่โล่ง ลานกิจกรรม () สนามเด็กเล่น
() เส้นทางที่เหมาะสม ทางเดิน ทางวิ่ง () จุดพักผ่อน ศาลา
() จุดให้ข้อมูล () ร้านค้า

3.6 ใครควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสวนสาธารณะเป็นอันดับแรก

- () สำนักงานเขต () กลุ่มผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน
() สถาปนิก นักออกแบบ () ประชาชนทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 สวนสาธารณะควรมีระยะเวลาการปรับปรุงเมื่อไร

- () ทุก 1 ปี () ทุก 2 ปี
() ทุก 3 ปี () ไม่ต้องปรับปรุงเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายชิตชนุ สุวรรณแพทย์
วัน เดือน ปีเกิด 07 ตุลาคม 2524
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 8/8 หมู่ 1 ตำบลนาประดู่
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี 94180
ประวัติการศึกษา มัธยมศึกษา โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง
ปริญญาตรี สาขาสถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน ปัจจุบัน บริษัท Skaday design co.,Ltd

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้